إقليم كوردستان - العراق
مجلس الوزراء
وزارة التربية
المديرية العامة للديوان
مديرية الشؤون القانونية
شعبة القانونية والأملاك

Kurdistan Regional Government
Council of Ministers
Ministry of Education

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی وەزیران
وەزارەتی پەروەردە
بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان
بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی
هۆبەی یاسایی و موڵکایەتی

No: ژمارە: ٦٤٧١
Date: ١٩ / ٧ /٢٠٢٠ ڕێکەوت: / /٢٧٢٠کوردی

فەرمانی وەزاری

بڕیاردرا بە دەرکردنی ڕێنمایی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٠ی قوتابخانەو پەیمانگە ناحکومییەکان پشت بەستن بە حوکمی مادده (سی و سێیەم) لە یاسایی قوتابخانەو پەیمانگە ناحکومییەکانی هەرێمی کوردستان/عێراق ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠١٢ .

ئالان حمەسعید صالح
وەزیری پەروەردە
٢٠٢٠/٧/١٩

وێنەیەك بۆ/
- وەزارەتی داد/ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان وێنەیەک لە هاوپێچ بەمەبەستی بلاوکردنەوە... لەگەڵ ڕێزدا.
- وەزارەتی دارایی ئابوری لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ ... لەگەڵ ڕێزدا.
- نوسینگەی وەزیر لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ .
- نووسینگەی بریکاری وەزیر لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- ڕاوێژکاران لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان لەگەل وێنەیەک لە هاوپێچ.
- گشت بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی هەولێر / سلیمانی / دهوک / گەرمیان / هەلەبجەی شەهید / بەریوەبەرایەتی پەروەردەی کەرکوک / بەشی خویندنی کوردی لەگەل وێنەیەک لە هاوپێچ.
- گشت بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی سەربە دیوانی وەزارەت لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- گشت بەڕێوەبەرایەتیەکانی سەر بەدیوانی وەزارەت لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- بەڕێوەبەرایەتی چاپخانەی (هەولێر – سلێمانی) لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- بەڕێوەبەرایەتی تلفزیۆنی پەروەردەی لەگەڵ وێنەیەک لە هاوپێچ.
- بەڕێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی/ هۆبەی یاسایی موڵکایەتی/ لەگەڵ هاوپێچ .
- خولاو .

هەرێمی کوردستان – عێراق
ئەنجومەنی وەزیران
وەزارەتی پەروەردە
نووسینگەی وەزیر

ڕێنمایی ژمارە (٣) ی ساڵی (٢٠٢٠)
ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان

پشتبەست بە حوکمی ماددەی (سی و سێیەم) لە یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١٤) ی ساڵی (٢٠١٢)، ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد:

(پێرس)

بەش	بابەت	لاپەڕە
١	**پێناسەکان.**	٧
٢	**بنەما گشتییەکانی دامەزراندنی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان.** - ئامانجەکان. - جۆرەکانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان. - مافی وەرگرتنی مۆڵەتی دروستکردنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی. - مەرجەکانی پێدانی مۆڵەت. - کات و ڕێکاری داواکردنی مۆڵەت. - پێداویستییەکان لە کاتی پێشکەشکردنی داواکاریی مۆڵەت. - ڕێکارەکانی وەزارەت بۆ پێدانی مۆڵەت. - نوێکردنەوەی مۆڵەت. - مافی گۆڕینی خاوەندارێتی مۆڵەت. - مافی گواستنەوەی باڵەخانەی دامەزراوە. - پێشمەرجەکانی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت. - داخستنی دامەزراوە بە هۆی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت. - هەڵپەساردن و هەڵوەشاندنەوەی ئارەزوومەندانەی مۆڵەتی دامەزراوە.	١١
٣	**سەرپەرشتیکردن و هەڵسەنگاندن.** - لایەنی سەرپەرشتیکار. - سەرپەرشتیکردنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە خۆماڵییەکان. - سەرپەرشتیکردنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە نێودەوڵەتی و بیانییەکان. - هەڵسەنگاندنی ساڵانەی دامەزراوە پەروەردەییەکان.	٢٣

	- هەڵسەنگاندنی ساڵانەی وەزارەت. - پۆلێنکردنی دامەزراوە پەروەردەییەکان.	
٤	**تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پاشکۆکانیان.**	٢٧
٥	**مامۆستا و فەرمانبەرانی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پێکهاتە کارگێڕییەکانیان.** - مامۆستایان و فەرمانبەرانی دیکەی دامەزراوە پەروەردەییەکان. - مافی مامۆستایان و فەرمانبەرانی دیکەی دامەزراوە پەروەردەییەکان. - مەرجەکانی دامەزراندن. - ئەرکەکانی مامۆستایان و فەرمانبەرانی دیکەی دامەزراوە پەروەردەییەکان. - گرێبەستی نێوان دامەزراوە و مامۆستایان و فەرمانبەرانی دیکەی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومییەکان. - ئەنجومەنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی.	٢٩
٦	**پرۆگرامەکانی خوێندن و سیستەمی وەرگرتن و تاقیکردنەوەکان و بڕوانامەکان و گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران و ساڵنامە و کاتەکانی خوێندن.** - پرۆگرامەکانی خوێندن. - بابەتەکانی خوێندن. - زمانی خوێندن. - سیستەمی وەرگرتن. - تاقیکردنەوە و نمرەکان. - بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە خۆماڵییەکان. - بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان.	٣٨

	- بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە بیانییەکان. - بڕوانامەکان لە پەیمانگە ناحکومیەکان. - ساڵنامەی خوێندن و وەرزەکانی خوێندن و کاتەکانی خوێندن. - ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران. - قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی. - کاتەکانی خوێندن. - ماددەی هاوبەش.	
٧	**سیستەمی کارگێڕی و دارایی.** - سیستەمی کارگێڕی. - لێژنەکان. - تۆمارەکانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان. - ڕاپۆرتی ساڵانە. - کرێی خوێندن و نرخەکان. - پشکەکانی کرێی خوێندن. - ڕێکارەکانی دامەزراوە پەروەردەییەکان لە کاتی نەدانی کرێی ساڵانە. - باجەکان. - ماددەی هاوبەش.	٥٠
٨	**سەرپێچی و سزاکان.** - جۆری سزاکان. - ڕێکاری لێکۆڵینەوە و بڕیاردان سەبارەت بە پێشێلکاری وسەرپێچییەکان.	٥٦
٩	**حوکمی گشتی.** - مافی قوتابیان و خوێندکاران.	٥٩

	- ژمارەی منداڵ و قوتابی و خوێندکار لە پۆلدا. - دامەزراوەی هاوپەش و پشتیوانکراو. - ماددەی هاوبەش.	
٦٢	**هاوپێچی ژمارە ١:** خشتەی سزاکان.	
66	**هاوپێچی ژمارە ٢** مــــەرج و پێکهــاتەکــانی تەلاری بــاخچەی منداڵان لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە/ **لە کاتی بەکرێ گرتنی تەلار.**	
٦٨	**هاوپێچی ژمارە :٣** مــــەرج و پێکهــاتەکــانی تەلاری بــاخچەی منداڵان لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە / **لە کاتی دروستکردنی تەلاری نوێ.**	
٧٠	**هاوپێچی ژمارە :٤** مــــەرج و پێکهــاتەکــانی تەلاری قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگە و پەیمانگەکان لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە.	
٧٤	**هاوپێچی ژمارە :٥** ئامادەییە پیشەییەکان.	

بەشی یەکەم
پێناسەکان

ماددەی (١):

پێناسەکان:

ئەم دەستەواژانەی خوارەوە ماناکانی بەرانبەریان دەگەیەنن بۆ مەبەستەکانی ئەم ڕێنماییە:

هەرێم	هەرێمی کوردستان - عێراق.
حکومەت	حکومەتی هەرێم.
ئەنجومەنی وەزیران	ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.
وەزارەت	وەزارەتی پەروەردەی هەرێم.
وەزیر	وەزیری پەروەردە.
باخچە	باخچەی منداڵان، قۆناغی شیاندن و ئامادەکردنی منداڵانی تەمەن (٤) چوار ساڵ و (٥) پێنج ساڵە بۆ ئاستی قۆناغی بنەڕەتی.
خوێندنی بنەڕەتی	یەکەم قۆناغی خوێندنە و ماوەکەی (٩) نۆ ساڵی خوێندنە، و لە تەمەنی شەش ساڵییەوە دەست دەکرێت بە خوێندنی بنەڕەتی، کە خوێندنێکی تەوزیمییە.
خوێندنی ئامادەیی	ئەو قۆناغەی خوێندنە کە دوای خوێندنی بنەڕەتی دەست پێ دەکات و ماوەکەی (٣) سێ ساڵی خوێندنە.
خوێندنی پەیمانگە	ئەو قۆناغەی خوێندنی پیشەییە کە دوای خوێندنی بنەڕەتی دەست پێ دەکات و ماوەکەی (٥) پێنج ساڵی خوێندنە، و جیاوازە لە بەشی پیشەیی ئامادەیی.
قوتابخانە	ناوەندی خوێندن کە پۆلی یەکەم تا نۆیەمی بنەڕەتی لە خۆ دەگرێت.
خوێندنگە	ناوەندی خوێندن کە پۆلی دەیەم تا دوازدەیەمی ئامادەیی لە خۆ دەگرێت، بە هەردوو بەشی ئاکادیمی و پیشەیی.

پەیمانگە	ناوەندی خوێندنی پیشەییە و دوای خوێندنی بنەڕەتی دەست پێ دەکات و ماوەکەی (٥) پێنج ساڵی خوێندنە.
کۆمەڵگەی پەروەردەیی	باخچەی منداڵان و خوێندنی بنەڕەتی و ئامادەیی لەخۆ دەگرێت.
قوتابخانە و پەیمانگەی حکومی	باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە کە موڵکی حکومەتن و لەلایەن حکومەتەوە بەڕێوە دەبرێن.
قوتابخانە و پەیمانگەی ناحکومی	باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە کە کارگوزارن لە پەروەردە و فێرکردن و ڕاهێنانی پێشەیی بەر لە قۆناغی خوێندنی باڵا، کە موڵکی خەڵکن یاخود موڵکی کۆمپانیا و ڕێکخراوە مەدەنییە پەروەردەیی ناوخۆیی یان نێودەوڵەتییەکانن، لەلایەن خۆیانەوە بەڕێوەدەبرێن، بەڵام وەزارەت مۆڵەتیان دەدات و سەرپەرشتییان دەکات.
دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی خۆماڵی (لۆکاڵ).	قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگانەی کە پرۆگرامی خوێندن و سیستەمی ئەزموونەکان و شێوازی بڕوانامە و هەڵسەنگاندنی وەزارەت پیادە دەکەن.
دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی.	قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگانەی کە پرۆگرامێکی خوێندنی ناوەندێکی نێودەوڵەتی فێرکاری جیهانی (براند) پێشکەوتوو تێیدا پیادە دەکرێت و یەك پرۆگرامی خوێندنی هاوشێوە و یەك سیستەمی ئەزموونەکان و شێوازی بڕوانامە و هەڵسەنگاندنی هاوشێوەیان هەیە.
دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی بیانی.	قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگانەی کە پرۆگرامێکی خوێندنی وڵاتێکی دیکە پیادە دەکەن، و ئەم جۆرە دامەزراوانە بۆ خوێندنی قوتابیان و خوێندکارانی ڕەوەندێکی تایبەت دەکرێتەوە.
قوتابی و خوێندکار	قوتابی هەموو ئەوانەن کە لە قوتابخانە بنەڕەتییەکان بۆ خوێندن ناونووس کراون. خوێندکار هەموو ئەوانەن کە لە خوێندنگە وپەیمانگەکان بۆ خوێندن ناونووس کراون.
پۆل	هۆبەیەکی خوێندن و ساڵێکی خوێندنە. قۆناغی خوێندنی بنەڕەتی لە نۆ پۆل، و قۆناغی خوێندنی ئامادەیی لە سێ پۆل، و قۆناغی پەیمانگە لە پێنج پۆل پێك دێت.
مامۆستا	هەر کەسێکی بڕوانامەداری شیاو کە لە دامەزراوەکانی پەروەردە و فێرکاری کاری وانەوتنەوە دەکات.

مامۆستای پەروەردەی تایبەت	مامۆستایەکی پسپۆڕ لە پەروەردە و فێرکردنی منداڵانی باخچە و قوتابیان و خوێندکارانی خاوەن پێداویستیی تایبەت لە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە و ناوەندەکانی تری خوێندن.
بەڕێوەبەر	ئەو کەسەیە کە ئەرکی بەڕێوەبردنی باخچەی منداڵان یان قوتابخانە یان خوێندنگە یان پەیمانگەی پێ دەسپێردرێت.
یاریدەدەری بەڕێوەبەر	هەموو ئەوانەی کە وەك یاریدەدەری بەڕێوەبەر ڕادەسپێردرێن.
ڕێنماییکاری پەروەردەیی	فەرمانبەرێکە ڕاسپێردراوە بە ئەرکی ڕێنمایی پەروەردەیی قوتابیان و خوێندکاران لە سنوری قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە.
سەرپەرشتیاری پەروەردەیی	فەرمانبەرێکی وەزارەتە ڕاسپێردراوە بە بەدواداچوون و هەڵسەنگاندنی پرۆسەی پەروەردە و فێرکاری لە دامەزراوە پەروەردەیی و فێرکارییەکان.
بەخێوکار	ئەو کەسەی بەخێوکردن و چاودێریکردنی قوتابی و خوێندکاری گرتۆتە ئەستۆ.
ئەنجومەنی دایك و باوکان	ئەنجومەنی دایك و باوکانە کە بە شێوەی ئارەزوومەندانە لە قوتابخانە و خوێندنگە پێك دەهێنرێت.
پەروەردەی تایبەت	کۆمەڵێك بەرنامەی پەروەردەیی تایبەتە، کە دەبێت بۆ قوتابیان و خوێندکارانی خاوەن پێداویستیی تایبەت دابین بکرێت بۆ گەشەکردن و پەرەپێدانی تواناکانیان لە ڕێگەی هۆکارە فێرکارییە گونجاوەکان کە لەگەڵ تواناکانیان بگونجێت بە مەبەستی گەیشتن بە ئەنجامە پەروەردەیییەکان و ئامادەکردنیان بۆ ژیانی گشتی و تێکەڵاوبوونیان بە کۆمەڵگە.
کەسانی خاوەن پێداویستیی تایبەت	هەموو ئەو منداڵانەی باخچەی منداڵان و قوتابیان و خوێندکاران کە بە هۆی توشبوون بە ناتوانایيەکی جەستەی یان ناجەستەیی، بە شێوەیەکی نەگۆڕ لە هەر یەك لە هەستەکانیان یان تواناکانی جەستەییان یان دەروونیان یان عەقڵیان تا ڕادەیەك دەبێتە مایەی ڕێگرتن لە بەشداری کردنیان بە شێوەیەکی یەکسان لە پرۆسەی خوێندن.
بەشەوانە	پرۆسەیەکی پەروەردەیی و فێرکردنە کە لە دامەزراوەیەکی پەروەردەیی و فێرکاری و لەژێر سەرپەرشتیی مامۆستا و لە ماوەی (٤٠) چل خولەکدا بەڕێوە دەچێت.

تاقیکردنەوە وەزارییەکان	ئەو تاقیکردنەوانەن کە پرسیار و میکانیزمی ڕاستکردنەوەیان یەك شێوەیە و لەلایەن وەزارەتەوە لەسەر ئاستی هەرێم بۆ پۆلی دوازدەیەم ئەنجام دەدرێت.
تاقیکردنەوە نیشتیمانییەکان	ئەو تاقیکردنەوانەن کە پرسیار و میکانیزمی ڕاستکردنەوەیان یەك شێوەیە و لەلایەن وەزارەتەوە لەسەر ئاستی هەرێم بۆ پۆلی نۆیەم ئەنجام دەدرێت.
دامەزراوەی پەروەردەیی	باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیە.
دامەزراوەی پەروەردەیی قازانجنەویست.	ئەو دامەزراوانەیە کە لە فەرمانگەی ڕێکخراوە ناحکومیەکان تۆمار کراون و خزمەتگوزاری پەروەردەیی پێشکەش دەکەن و لە لایەن کەسان یاخود ڕێکخراوەوە خاوەنداریەتییان دەکرێت، و دەستکەوتی ماددەی ساڵانەی دامەزراوەکە بۆ بەرەوپێشبردنی ژینگەی دامەزراوەکە یاخود بۆ بواری پەروەردە و فێرکاری یاخود بۆ کاروباری دیکەی گشتی یاخود خێرخوازی خەرج دەکرێت.

.

بەشی دووەم
بنەما گشتییەکانی دامەزراندنی قوتابخانە و پەیمانگەی ناحکومی

ماددەی (٢):

ئامانجەکان:-

بۆ دامەزراندنی باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی ناحکومی، دەبێت ئەو دامەزراوانە ئەو ئامانجانەیان هەبێت کە لە یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان هاتووە، کە بریتییە لە:

یەکەم: ڕەخساندنی بواری نوێی زیاتر بۆ پەروەردە و فێرکردن، وێرای تواناکانی حکومەت بە مەبەستی پەرەپێدان و یارمەتیدان و گەیشتن بە ئامانجەکانی پرۆسەی پەروەردە و فێرکردنی نیشتیمانی.

دووەم: دابینکردن و ئامادەکردنی پێداویستییە جۆراو جۆرەکانی مۆدێرنکردنی پرۆسەی پەروەردە و فێرکردن لە ڕێگەی پرۆگرام و ڕێکاری مۆدێڕن.

سێیەم: گرنگیدان بە فێرکردنی زمانە بیانییە زیندووەکان لە پاڵ پرۆگرامە فێرکارییە بڕیار لەسەر دراوەکان.

چوارەم: ڕەخساندنی زەمینەی گونجاو بۆ کێبڕکێ لە بواری پەروەرەردە و فێرکردن بە مەبەستی پەرپێدانی ئاڕاستەی گەشەپێدانی مرۆیی و داهێنانی زیاتر لە پەروەردە و فێرکردن بە بەرجەستەکردنی نموونەی مۆدێرن و سەردەمییانە لە سیستەم و پرۆگرامە پەروەردەییەکاندا.

پێنجەم: هاندانی پرۆسەی وەبەرهێنانی نیشتیمانی و بیانی لە هەرێمدا لە بوارەکانی پەروەردە و فێرکردن لە چوارچێوەی بەرنامە و سیستەمێکی نوێدا (مۆدێرن).

شەشەم: ڕەخساندنی دەرفەت لە بەردەم ڕەوەند و بیانی و گەڕاوەکانی هەرێمی کوردستان لە دەرەوەی هەرێم، تاوەکو دانەبڕێن و بە مەبەستی بەردەوام بوونیان لە پەروەردە و فێرکردنی نیشتیمانی و دابینکردنی پێداویستی و خزمەتگوزارییەکانی پەروەردە و فێرکردن بە جۆرێك کە لەگەڵ پرۆگرامەکانی فێرکردنی هەرێم و ئەو وڵاتانەی لێوەی هاتوون بگونجێت.

ماددەی (٣):

جۆرەکانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان:-

دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان لەم سێ جۆرە دامەزراوەیە پێك دێن:

یەکەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە خۆماڵییەکان (لوکاڵ).

دووەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان.

سێیەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە بیانییەکان.

ماددەی (٤) :

مافی وەرگرتنی مۆڵەتی دروستکردنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی:-

یەکەم: هەر کەسێکی سروشتی کە (٢٥) بیست و پێنج ساڵی تەواو کردبێت، یان کەسایەتی مەعنەوی وەك ڕێکخراو و دامەزراوە و کۆمپانیا، بە تەنیا بێت یان بەکۆمەڵ، مافی دامەزراندنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومییان هەیە. دەکرێت کەسە سروشتییەکە یان کۆمپانیاکە یان ڕێکخراوەکە عێراقی بێت یان بیانی.

دووەم: نابێت داواکاری مۆلەت فەرمانبەر بێت لە کەرتی گشتی.

سێیەم: ڕێگا بە هیچ حزب و ڕێکخستنێکی سیاسی یان ئاینیی نادرێت، دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی دابمەزرێنێت. هەروەها ڕێگا نادرێت بە کردنەوەی هیچ دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، کە مەبەستی پەروەردەیی و فێرکاری نەبێت.

ماددەی (٥):

مەرجەکانی پێدانی مۆڵەت:-

پێویستە لەسەر داواکاری مۆڵەت:

یەکەم: گشت ئەو بەڵگە و نوسراوانەی لە یاسای قوتابخانە ناحکومیەکان و ئەم ڕێنماییە داواکراون پێشکەش بە وەزارەت بکات.

دووەم: پرۆژەکە لەگەڵ بەها نیشتیمانی و پرنسیپە گشتی و تایبەتییەکانی پەیڕەوکراو لە سیاسەتی فێرکاریی ناکۆك نەبێت.

سێیەم: پرۆژەکە خزمەتێك پێشکەش بە ئامانجە پەروەردەییەکان بکات بە جۆرێك توانای یارمەتیدانی هەبێت لە باشترکردنی ڕۆڵی پەروەردە و فێرکردن یان نوێکردنەوە لە بواری بەڕێوەبردنی قوتابخانەکان و بەهێزکردن و گەشەپێکردنی کەسایەتی و کەناڵە پەروەردەییەکان.

چوارەم: دەبێت باخچەکانی منداڵان، قوتابخانەکان و خوێندنگەکان و پەیمانگەکان ناوێکی تایبەت و جیاکەرەوەیان هەبێت، کە لەگەڵ تایبەتمەندییە کولتوری و پەروەردەیی و نیشتیمانییەکانی هەرێمدا بگونجێت. ئەگەر باخچەیەکی منداڵان یاخود قوتابخانە یاخود خوێندنگە یاخود پەیمانگە لقی نوێی کۆمپانیا یاخود ڕێکخراوێکی پەروەردەیی بێت، دەکرێت هەمان ناو هەڵگرێت بەڵام بە ناوێکی زیادکراو یاخود ژمارەیەکی زیادکراو.

پێنجەم: پێویستە داواکاری مۆڵەت، بە تۆمەتی بەدڕەوشتی، حوکمی زیندانی بەسەردا نەدرابێت.

شەشەم: پێویستە داواکاری مۆڵەت، باڵەخانەی تایبەت بە خۆی هەبێت، یاخود گرێبەستی سەرەتایی بۆ بەکرێگرتنی باڵەخانەی گونجاوی هەبێت، یاخود زەوییەکی دەستنیشاکراوی هەبێت بۆ دروستکردنی دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، کە بە پێی ڕێنماییەکەی وەزارەت بێت.

ماددەی (٦):

کات و ڕێکاری داواکردنی مۆڵەت:-

یەکەم: پێویستە لەسەر داواکاری مۆڵەت، لە نێوان ڕۆژی یەکەمی مانگی (١٠) دە تا ڕۆژی یەکەمی مانگی (٣) سێ، داواکەی لە ڕێگەی پڕکردنەوەی فۆڕمی داواکردنی مۆڵەت و دابینکردنی گشت پێداویستییە داواکراوەکان پێشکەش بە "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" بکات. بۆ ساڵی خوێندنی ٢٠٢١/٢٠٢٠ دەکرێت داواکاری لە ڕۆژی ٢٠٢٠/٧/٢٦ تاکوو ٢٠٢٠/٨/٣٠ پێشکەش بکرێت.

دووەم: هەر داواکارییەك کە پاش ئەو ماوەیەی لە خاڵی یەکەمی ئەم ماددەیە باسکراوە پێشکەش بە وەزارەت بکرێت، کاری لە لایەن وەزارەتەوە لەسەر ناکرێت تاکوو وەرزی داهاتووی پێشکەشکردنی داواکاری کە لە خاڵی یەکەمی ئەم ماددەیە باسکراوە.

ماددەی (٧):

پێداویستییەکانی وەرگرتنی مۆڵەت:-

پێویستە داواکاری مۆڵەت ئەم پێداویستییانەی خوارەوە دیاری بکات:

١- ئامانجە گشتی و تایبەتییەکانی دامەزراوەکە.

٢- سوودی ئابوری و کۆمەڵایەتی و پەرورەدەیی پرۆژەکە.

٣- سەرچاوە داراییيەكان و لایەنی پشتیوانكەر.

٤- بڕی كرێی خوێندنی ساڵانە بۆ منداڵان/قوتابیان/خوێندكاران و ژمارە و كاتی بڕەكان.

٥- مەرجەكانی وەرگرتنی منداڵان/قوتابیان/خوێندكاران و خەمڵاندنی ژمارەی ئەو منداڵانە/قوتابیانە/خوێندكارانەی كە دامەزراوەكە دەیەوێت وەریان بگرێت بۆ هەر ساڵێك.

٦- بنەماكانی دەرچوون و كەوتن و سیستەمی گشتی تاقیكردنەوەكان و هەڵسەنگاندن.

٧- زمانی خوێندن لە دامەزراوەكە.

٨- پلانی خوێندن و ماوەی پێشنیاركراو بۆ بەدەستهێنانی بڕوانامەی دەرچوون.

٩- دیاریكردنی ژمارەی ڕۆژەكان و كاژێرەكانی خوێندن لە هەر ساڵ و هەر ڕۆژێكی دەوام دا.

١٠- پرۆگرام و بابەتەكانی خوێندن و پەڕتووكەكانی خوێندن و سەرچاوەكانیان لەگەڵ ڕەچاوكردنی مافی خاوەندارییەتی هزری.

١١- پێشكەشكردنی لیستێك بە ناوی ئەو كەرەستە و پێداویستیانەی كە داواكاری مۆڵەت پاش وەرگرتنی مۆڵەت بە نیازە ئامادەیان بكات (كورسی، رحلە، سەبورە و هتد)، بۆ ئەوەی پێش دەستپێكی ساڵی خوێندن لە دامەزراوەكە هەبن.

١٢- ڕێگە و شێوازەكانی وانەگوتنەوە.

١٢- لێهاتووی و بڕوانامەی بەڕێوەبەر، و یاریدەدەری بەڕێوەبەر و مامۆستایان و ڕێنماییكاری پەروەردەیی دامەزراوەكە، و ڕەگەزنامەكانیان.

١٣- هۆڵەكانی خوێندن و تاقیگە و كتێبخانە و بەشە كارگێرییەكانی دامەزراوەكە بە پێی نەخشە.

١٤- چۆنیەتی دابینكردنی چاودێری و سەلامەتی و تەندروستی و چالاكی جیاواز بۆ منداڵان و قوتابیان و خوێندكاران.

١٥- سیستەمی پێشنیاركراو بۆ بەڕێوەبەردنی دامەزراوەكە.

١٦ پەیڕەوێكی ناوخۆی بۆ دامەزراوەكە هەبێت كە ئەم خاڵانە لە خۆ بگرێت:
ا- ساڵنامەی جێگیری خوێندن و پشووە فەرمییەكان.
ب- كات و بنەما وشێوازەكانی ئەنجامدانی تاقیكردنەوەكان.
پ- شێوازی وەرگرتنی قوتابیان و خوێندكاران.
ت- بنەمای گواستنەوەی قوتابیان و خوێندكاران.
ج- چۆنیەتی نوێكردنەوەی تۆماری ساڵانە.
چ- چۆنیەتی سەرپەرشتیكردن و هەڵسەنگاندن.
ح- پلانی خولی ڕاهێنان بۆ مامۆستایان و فەرمانبەران.

-١٧ شوێنی دامەزراوەکە و هاوپێچکردنی گرێبەستی بەکرێگرتن یاخود تاپۆی موڵکداریەتیی باڵەخانەکە یان ئەو زەوییەی کە دامەزراوەکەی لەسەر دروست کراوە یان دروست دەکرێت. دەبێت باڵەخانەکە گونجاو بێت و بەگوێرەی ڕێنماییەکەی وەزارەت بێت. هەروەها هاوپێچکردنی نەخشەی باڵەخانەکە کە گشت پۆلەکان، تاقیگەکان، و کتێبخانە، و هتد لە خۆ بگرێت.

-١٨ ئەگەر هاتوو داواکە تایبەت بە دامەزراندنی دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی یان بیانی بوو، ئەوکات پێویستە نوسراوێکی فەرمی سەبارەت بە پاڵپشتی ئەکادیمی لە ناوەندی سەرەکیی دامەزراوە نێودەوڵەتییەکە یان دەوڵەتە پەیوندیدارەکە، هاوپێچ کرابێت. نابێت نوسراوەکە لە (٣) سێ مانگ کۆنتر بێت.

-١٩ پێشکەش کردنی بەڵێننامەی یاسایی داواکاری مۆڵەت سەبارەت بە پابەندبوون بە یاسا و ڕێنماییەکان.

-٢٠ پێویستە داواکاری مۆڵەت، نوسراوێکی ئەستۆ پاکی باجی دەرامەت و باجی خانوبەرە پێشکەش بە وەزارەت بکات.

-٢١ پێشکەش کردنی دوو وێنەی ڕەنگاو ڕەنگی مامەڵە بۆ داواکاری مۆڵەت یان مۆڵەتی کۆمپانیا یان ڕێکخراو.

-٢٢ پێشکەش کردنی کۆپی ڕەنگاو ڕەنگی کارتی نیشتیمانی (یان ناسنامەی باری شارستانی) بۆ هاوڵاتی عێراقی، و کۆپی پاسپۆرت بۆ هاوڵاتی بیانی.

-٢٣ هاوپێچکردنی پسوڵەی دانی ڕسوماتی داواکردنی مۆڵەت، بە بڕی (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دینار، جگە لە باخچەی منداڵان کە ڕسوماتەکەی (٥٠٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار دیناری عێراقی دەبێت.

ماددەی (٨):

ڕێکارەکانی وەزارەت بۆ پێدانی مۆڵەت:-

یەکەم: "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان"، فۆڕمەکانی داواکردنی مۆڵەت لە "داواکار" وەردەگرێت.

دووەم: "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان"، خوێندنەوە بۆ هەر داواکارییەك دەکات.

سێیەم:

١- پێویستە "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" لە ماوەیەك کە لە (٣٠) سی ڕۆژ زیاتر نەبێت، لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی گشت پێداویستی و مەرجەکان بە شێوەیەکی تەواو، خوێندنەوە بۆ داواکە بکات (خوێندنەوە بە واتای بڕیار نایەت).

٢- ئەگەر "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" لە ماوەی (٣٠) سی ڕۆژدا سەیری داواکەی نەکرد، داواکارییەکە بە پەسەندکراو دادەنرێت، بە مەرجێك گشت مەرەجەکانی پێدانی مۆڵەت و گشت پێداویستییەکان بە پێی یاسا و ئەم ڕێنماییە وەك لە وەی لە فۆرمی داواکردنی مۆڵەت هاتووە لە "داواکار"دا هەبێت.

چوارەم: ئەگەر داواکە هەموو مەرج و پێداویستە ئاماژە پێکراوەکانی سەرەوەی لەخۆ نەگرتبوو، "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت داوا لە داواکاری مۆڵەت دەکات کە لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت، داواکارییەکە تەواو بکات یان هەمواری بکاتەوە. پاشان وەزارەت سەردانی شوێنی دامەزراوەکە دەکات بۆ دڵنیابوون لە دروستی زانیارییەکان سەبارەت بە پرسی تەلارکە و پێکهاتەکانی، ئەمە لە حاڵەتێکدا تەلارەکە هەبێت و دروستکراو بێت. ئەگەر تەلارەکە هێشتا دروست نەکراوە نەخشەی تەلارەکە دەبێتە بنەما بۆ بڕیاردان.

پێنجەم:

١- ئەگەر هاتوو هەموو ماف و مەرجەکان و پێداویستییەکانی پێدانی مۆڵەت کە لەسەرەوە باس کراون، لە داواکەدا هەبێت، ئەوکات "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت پێشنیار بۆ "وەزارەت" دەکات بە پێدانی مۆڵەت.

٢- ئەگەر داواکە گشت ماف و مەرجەکان و پێداویستییەکانی تێدا نەبوو، "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت پێشنیاری پێنەدانی مۆڵەت بۆ "وەزارەت" دەنێرێت.

شەشەم: "وەزارەت"، خوێندنەوە بۆ پێشنیارەکانی "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" دەکات و لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت بڕیار لەسەر پێدان یان پێنەدانی مۆڵەت دەدات. ئەگەر بڕیاری "وەزارەت" وەك پێشنیاری "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" نەبوو، ئەوکات هۆیەکانی بڕیارەکەی "وەزارەت" لە دۆسیەکە دەنووسرێت.

حەوتەم: دوای بڕیاری "وەزارەت"، پەروەندەکە لە ماوەی (٧) حەوت ڕۆژدا بۆ "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە وپەیمانگە ناحکومیەکان" دەنێردرێت بۆ ڕێکارە کارگێڕی و یاساییەکان و بۆ ئاگادارکردنەوەی "داواکار" بە شێوەیەکی فەرمی لە بڕیارەکە لە ماوەی (٧) حەوت ڕۆژدا لە گەیشتنی بڕیاری "وەزارەت" بە بەڕێوبەرایەتییەکە.

هەشتەم: ئەگەر داواکە پەسەند کرابوو، "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە وپەیمانگە ناحکومیەکان" داوا لە داواکار دەکات بە:

١-دانی ڕسوماتی مۆڵەت پێش دەرکردنی بڕیاری مۆڵەتدان. ڕسوماتی مۆڵەتدان بەم بڕانە دەبێت:
أ- باخچەی منداڵان: (٥٠٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار دیناری عێراقی.

ب- قۆناغی بنەڕەتی: (٨٠٠٠٠٠٠) هەشت ملیۆن دیناری عێراقی.

پ- قۆناغی ئامادەیی ئەکادیمی و ویژەیی: (١٢٠٠٠٠٠٠) دوازدە ملیۆن دیناری عێراقی.

ت- قۆناغی ئامادەیی پیشەیی: (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دینار عێراقی.

ج- قۆناغی پەیمانگە: (٢٥٠٠٠٠٠٠) بیست و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی بۆ هەر بەشێك.

چ- کۆمەڵگەی پەروەردەیی (باخچەی منداڵان و قۆناغی بنەڕەتی و قۆناغی ئامادەیی ئاکادیمی): (٢٥٠٠٠٠٠٠) بیست و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

٢- هاوپێچکردنی نوسراوێك سەبارەت بە دڵنیایی بانکی (خطاب ضمان) پەسند کراو کە نیشانی بدات کە داواکار ئەم بڕە پارانەی لە بانك هەیە و مافی هێنانەدەری تا دامەزراوەکەی ماوە نییە:

ا- دڵنیایی بۆ باخچەی منداڵان: (١٥٠٠٠٠٠٠) پازدە ملیۆن دیناری عێراقی.

ب- دڵنیایی بۆ قوتابخانەی بنەڕەتی: (٧٥٠٠٠٠٠٠) حەفتا و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

پ- دڵنیایی بۆ خوێندنگەی ئامادەیی ئەکادیمی: (٧٥٠٠٠٠٠٠) حەفتا و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

ت- دڵنیایی بۆ خوێندنگەی ئامادەیی پیشەیی: (٧٥٠٠٠٠٠٠) حەفتا و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

ج- دڵنیایی بۆ کۆمەڵگەی پەروەردەیی: (٧٥٠٠٠٠٠٠) حەفتا و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

چ- دڵنیایی بۆ پەیمانگە: (٧٥٠٠٠٠٠٠) حەفتا و پێنج ملیۆن دیناری عێراقی.

نۆیەم: پێویستە وەزارەت لە ماوەیەك کە لە (٦٠) شەست ڕۆژ زیاتر نەبێت، لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی گشت پێداویستی و مەرجەکان بە شێوەیەکی دروست، بڕیاری کۆتایی لەسەر داواکە بدات.
ئەگەر بڕیاری وەزارەت لەسەر داواکە نەرێنی بوو، پێویستە وەزارەت ئاماژە بەو پاساوە یاساییانە/ڕێنماییانە بدات کە بونەتە هۆی نەدانی مۆڵەتەکە.

دەیەم: ئەگەر "وەزارەت" لە ماوەی (٦٠) شەست ڕۆژدا، لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی گشت پێداویستی و مەرجەکان بە شێوەیەکی دروست و بە پێی فۆڕمی داواکردنی مۆڵەت، بڕیاری کۆتایی لەسەر داواکە نەدا، داواکارییەکە بە پەسەندکراو دادەنرێت.

ماددەی (٩):

نوێکردنەوەی مۆڵەت:-

یەکەم: نوێکردنەوەی مۆڵەت هەر دوو (٢) ساڵ جارێك دەبێت و بەم شێوەیە:

١- خاوەن مۆڵەت داواکارییەك لە ڕێگەی پڕکردنەوەی فۆڕمی نوێکردنەوەی مۆڵەت پێشکەش بە (بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان) دەکات.

٢- پێشکەشکردنی داواکە دەبێت پێش کۆتایی مانگی (٣) سێ بێت و پێش کۆتاییهاتنی مۆڵەتی کۆن بە لایەنی کەم بە (٦) شەش مانگ بێت.

٣- دەبێت داواکار بەڵگەی دانی ڕسوماتی نوێکردنەوە پێشکەش بکات. بڕی ڕسوماتی نوێکردنەوە هێندەی نیوەی بڕی ڕسوماتی بەخشینی مۆڵەت دەبێت.

٤- پێویستە داواکاری مۆڵەت، نوسراوێکی ئەستۆ پاکی باجی دەرامەت و باجی خانوبەرە پێشکەش بە وەزارەت بکات.

٥- دەبێت داواکار بەڵگەی مانەوەی دامەزراوەکەی وەك ئەندامێکی کارا لە دامەزراوە نێودەوڵەتییەکە یان ئەو دەوڵەتەی پەیوەندیدارە پێشکەش بکات. بەڵگەنامەکە دەبێت لە لایەن ناوەندی سەرەکی دامەزراوە نێودەوڵەتییەکە یان دەوڵەتەکە نوسرابێت و پەسەند کرابێت، و نابێت لە (٣) سێ مانگ کۆنتر بێت.

دووەم: ئەگەر داواکار گشت مەرجەکانی کە لە خاڵەکانی (١) تا (٥)ی سەرەوەی بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە هاتووە، تێدابێت، وەزارەت لە ماوەی (٦٠) شەست ڕۆژدا لە ڕۆژی داواکەوە بڕیار لەسەر نوێکردنەوەی مۆڵەت دەدات.

سێیەم: ئەگەر خاوەن مۆڵەت بە لایەنی کەم (٦) شەش مانگ پێش تەوابوونی مۆڵەتی کارپێکراو و لە کاتی دیاریکراو بە پێی ئەم ڕێنماییە داواکاری نوێکردنەوەی مۆڵەتی پێشکەش بە وەزارەت نەکرد، سزا دەدرێت بە پێی خشتەی سزاکان کە لە پاشکۆی ئەم ڕێنماییە هاتووە.

چوارەم: ئەگەر خاوەن مۆڵەت پێش تەوابوونی مۆڵەتی کارپێکراو داواکاری نوێکردنەوەی مۆڵەتی پێشکەش بە وەزارەت نەکرد، سزا دەدرێت بە پێی خشتەی سزاکان. جگە لەوە مۆڵەتەکەی لە ماوەی (٦٠) شەست ڕۆژدا هەڵدەوەشێنرێتەوە.

ماددەی (١٠) :

مافی گۆڕینی خاوەنداریەتی مۆڵەت:

یەکەم: خاوەنی مۆڵەتی باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگە و پەیمانگەی ناحکومی، تەنها پاش تێپەڕبوونی (٤) چوار ساڵ بەسەر وەرگرتنی مۆڵەت، مافی گۆڕینی مۆڵەتیان بۆ سەر ناوی کەسێکی دیکەی سروشتی یان مەعنەوی هەیە. خاوەنی نوێی مۆڵەت تەنها پاش تەواوبوونی تاقیکردنەوەکانی خولی دووەم، کار بە مۆڵەتەکەی دەکرێت.

دووەم: بۆ گۆڕینی خاوەنداریەتی مۆڵەت بۆ خاوەنێکی نوێ، داوایەك لەلایەن خاوەنی نوێوە پێشکەش بە (بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان) دەکرێت لە ڕێگەی پڕکردنەوەی فۆڕمی گۆڕینی خاوەنداریەتی مۆڵەت.

سێیەم: بۆ پەسەندکردنی داواکە پێویستە ئەو کەسەی کە دەیەوێت ببێت بە خاوەنی نوێ، گشت ئەو مەرجانەی تێدا بێت کە لەم ڕێنماییەدا هاتووە.

چوارەم: بڕی ڕسوماتی داواکردنی گۆڕینی خاوەنداریەتی (٢) دوو ملیۆن دینار دەبێت.

پێنجەم: ئەگەر ئەو کەسەی کە دەیەوێت ببێت بە خاوەنی نوێی دامەزراوەکە، گشت مەرجاکانی تێدا بێت، (وەزارەت) لە ماوەیەك کە لە (٦٠) شەست ڕۆژ زیاتر نەبێت لە ڕۆژی پێشکەشکردنی داواکە، بڕیار لەسەر پەسەند کردنی داواکە دەدات.

ماددەی (١١) :

یەکەم: لە حاڵەتی مردنی خاوەنی مۆڵەت، میراتگری خاوەن مۆڵەت مافی هەیە مۆڵەتەکەی بۆ بگوازرێتەوە، بەو مەرجەی میراتگرەکە گشت ئەو مەرجانەی تێدا بێت، کە لەم ڕێنماییەدا هاتووە.

دووەم: لە حاڵەتی مردنی خاوەنی مۆڵەت، میراتگری خاوەن مۆڵەت مافی هەیە داوای گۆڕینی خاوەنداریەتی مۆڵەت بۆ سەر ناوی کەسێکی سروشتی یان مەعنەوی بکات، بەو مەرجەی کەسە نوێیەکە یان کەسە مەعنەوییەکە گشت ئەو مەرجانەی تێدا بێت، کە لەم ڕێنماییەدا هاتووە.

ماددەی (١٢) :

مافی گواستنەوەی باڵەخانەی دامەزراوەی پەروەردەیی:-

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەییە ناحکومیەکان مافی گواستەوەیان لە باڵەخانەیەك بۆ باڵەخانەیەکی دیکە هەیە، بەڵام تەنها پاش ڕەزامەندی فەرمی "وەزارەت".

دووەم: بۆ گواستنەوەی دامەزراوەکە پێویستە داواکارییەك بە لایەنی کەم بە (٢) دوو مانگ پێش گواستنەوە پێشکەش بە "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە ناحکومیەکان" بکرێت، لە ڕێگەی پڕکردنەوەی فۆڕمی گواستنەوەی باڵەخانەی دامەزراوە و ئاماژەکردن بە هۆیە ئەرێنییەکانی گواستنەوەکە بکرێت.

سێیەم: بۆ ئەوەی گواستنەوەکە پەسەند بکرێت، دەبێت باڵەخانە نوێیکە گشت مەرج و پێکهاتەکانی تەلاری دامەزراوەکانی تێدابێت، کە لەم ڕێنماییە و هاوپێچەکانی هاتووە.

چوارەم: "وەزارەت" لە ماوەیەك کە لە (٦٠) شەست ڕۆژ زیاتر نەبێت بڕیار لەسەر پەسەندکردنی داواکە دەدات. گواستنەوەکە تەنها لە پشووی هاوین لە نێوان ٦/١ تاکوو ٩/١ ڕێگەپێدراوە. لە هەل و مەرجی تایبەتدا، وەزارەت مافی هەیە ڕێگە بە گواستنەوە بدات لە پشووی نێوان وەرزی یەکەم و وەرزی دووەمدا.

پێنجەم: هەر دامەزراوەیەك بەبێ ڕەزامەندی پێشوەختەی "وەزارەت" بگوێزرێتەوە بۆ تەلارێکی تر وەك لەوەی مۆڵەتی لەسەر وەرگیراوە، مۆڵەتەکەی هەڵدەوەشێنرێتەوە لە ماوەیەك کە لە (٦٠) شەست ڕۆژ زیاتر نەبێت.

ماددەی (١٣):

پێشمەرجەکانی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت:-

یەکەم: کاتێك سەلمێنرا کە خاوەنی مۆڵەت، بەبێ ڕەزامەندیی وەزارەت، دامەزراوەکەی بە لایەنێکی دیکە فرۆشتووە یان تەنازلی بۆ کردووە.

دووەم: کاتێك سەلمێنرا کە تەلاری دامەزراوەکە گوازراوەتەوە بێ وەرگرتنی مۆڵەتی فەرمی لە وەزارەت.

سێیەم: کاتێك سەلێمنرا کە دامەزراوەکە مۆڵەتی کارپێکراوی بەسەر چووە وەك لەوەی لە فەرمانی مۆڵەت هاتووە، بێ ئەوەی داوای نوێکردنەوەی مۆڵەتی پێشکەش بە وەزارەت کرابێت پێش تەواو بوونی مۆڵەتەکە.

چوارەم: کاتێك سەلمێنرا کە یەکێك لە بەڵگە و نووسراوەکان کە لە کاتی داواکردنی مۆڵەت پێشکەش کراون، ساختە دەرچوون یاخود بنەمایان نییە، یا دەرکەوت جێ بە جێ نەکراون.

پێنجەم: کاتێك سەلمێنرا کە ئەو مۆڵەتەی پەسەند کراوە، بێ بوونی مەرج و پێداویستییەکانی پێدانی مۆڵەت بووە.

شەشەم: کاتێك خاوەن مۆڵەت، پاش (٢) دوو جار ئاگادارکردنەوەی فەرمی لەلایەن وەزارەتەوە بەڵگەنامەکانی ئەستۆپاکی باج نەهێنابێت.

حەوتەم: کاتێك سەلمێنرا کە دامەزراوەکە پێشێلکاری و سەرپێچی دیار و دووبارەی کردووە و پاش (٢) دوو جار ئاگادارکردنەوەی فەرمی لەلایەن وەزارەتەوە، پێشێلکاریی و کەموکورێیەکانی چاك نەکردووە.

هەشتەم: کاتێك سەلمێنرا کە دامەزراوەیەکی نێودەوڵەتی پاڵپشتی ئاکادیمی لەلایەن ناوەندی سەرەکی جیهانی لەدەست داوە.

نۆیەم: ئەگەر سەلمێنرا کە دامەزراوەیەك (٣) سێ ساڵ لەسەر یەك ئاستی زانستی و پەروەردەیی نزم بوو (لە خوار ئاستی ناوەند).

دەیەم: کاتێك دامەزراوەکە دەست ناکات بە کار و بەڕێوبردنی خوێندن لەو کاتەی لە مۆڵەتەکەدا بۆی تەرخانکراوە و داوای هەڵپەساردنی نەکردووە.

یازدەیەم: کاتێك خاوەن مۆڵەت، ئارەزوومەندانە دامەزراوەکە بە هەمیشەیی دادەخات، ئەویش پاش دابینکردنی مەرجەکانی داخستن.

ماددەی (١٤):

داخستنی دامەزراوە بە هۆی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت:-

یەکەم: لە حاڵەتی داخستنی دامەزراوەکە بە هۆی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت، دامەزراوەکە تا کۆتایی ساڵی خوێندن و تاقیکردنەوەکانی خولی دووەم بەردەوام دەبێت و دامەزراوەکە لە ڕێگەی کارگێڕییەکی هاوبەش لەنێوان خاوەنی دامەزراوەکە و وەزارەت بەڕێوە دەچێت و، هەموو خەرجییەکانی بەڕێوەبردنە هاوبەشەکە دەکەوێتە ئەستۆی خاوەن دامەزراوەکە بە سود وەرگرتن لە دڵنیایی بانکی (خطاب ضمان) و داهاتی تر.

دووەم:

١- لە حاڵەتی داخستنی دامەزراوەکە بە هۆی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت، وەزارەت هەڵدەستێت بە گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران بۆ قوتابخانە یان خوێندنگەیەکی حکومی، یاخود ناحکومی ئەگەر بەخێوکار خۆی کرێی ساڵانە بدات.

٢- ئەگەر بەخێوکار گشت کرێی ساڵانەی دابوو، دەبێت خاوەن دامەزراوەکە بەشەپارەی پاش گواستنەوەی قوتابی یان خوێندکار بداتەوە بە بەخێوکار.

ماددەی (١٥):

هەڵپەساردن وهەڵوەشاندنەوەی ئارەزوومەندانەی مۆڵەتی دامەزراوەی پەروەردەیی:-

یەکەم: خاوەن مۆڵەت مافی هەیە بۆ ماوەی یەك تا دوو ساڵ دامەزراندنی دامەزراوەکە دوا بخات، لە ڕێگەی پێشکەشکردنی داوایەك بۆ وەزارەت و دانی ڕسومات.

دووەم: ئەگەر خاوەن دامەزراوەکە ئارەزومەندانە ویستی دامەزراوەکەی بە هەمیشەیی دابخات، دەبێت بە نوسراو و بە لایەنی کەم پێش کۆتایی مانگی (٤) چوار وەزارەت لە بەردەوامنەبوونی خوێندن لە دامەزراوەکە بۆ ساڵی خوێندنی نوێ ئاگادار بکاتەوە.

سێیەم: خاوەن دامەزراوە پابەندە بە بەردەوامبوونی خوێندن لە دامەزراوەکە تا کۆتایی خولی دووەمی تاقیکردنەوەکان.

چوارەم:

١- پێوستە لەسەر خاوەن دامەزراوەکە بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەت ڕێگایەکی گونجاو بۆ هاوکاریکردنی گواستنەوەی ئارەزومەندانەی قوتابیان و خوێندکاران، بۆ دامەزراوەیەکی حکومی یان ناحکومی کە بەخێوکار کرێکەی دەدات، بدۆزێتەوە.

٢- ئەگەر بەخێوکار گشت کرێی ساڵانەی دابوو، دەبێت خاوەن دامەزراوەکە بەشە پارەی پاش گواستنەوەی قوتابی یان خوێندکار بداتەوە بە بەخێوکار.

ماددەی (١٦):

یەکەم: لەکاتی داخستنی دامەزراوەکە هەموو بەڵگەنامەکانی قوتابیان و خوێندکاران و تۆمارەکانی دامەزراوەکە ڕادەستی بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزا دەکرێت.

دووەم: لە کاتی داخستنی دامەزراوەکە تەلار و کەل وپەلی دامەزراوەکە مافی خاوەن دامەزراوەکەیە.

ماددەی (١٧):

لە حاڵەتی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت لە لایەن وەزارەتەوە، خاوەن مۆڵەت مافی داواکردنی مۆڵەتی نوێی تاکوو (٣) سێ ساڵ نییە.

بەشی سێیەم
سەرپەرشتیکردن و هەڵسەنگاندن

ماددەی (١٨):

لایەنی سەرپەشتیکار:-

یەکەم: بەڕێوەبەرایەتی سەرپەرشتیکردنی پەروەردەیی پارێزگا، سەرپەشتی پەروەردەیی و کارگێڕی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومەیەکان دەکات.

دووەم: لە کاتی پێویست وەزارەت لیژنەی تایبەت دروست دەکات بە مەبەستی دڵنیابوون لە جێ بەجێکردنی یاسا و ڕێنماییەکان.

سێیەم: ئەرکە لەسەر دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، کارئاسانی بۆ سەرپەرشتیاران و لیژنەکانی سەرپەرشتیاری بکەن.

ماددەی (١٩):

سەرپەرشتیکردنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە خۆماڵییەکان:-

هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی خۆماڵی، دەبێت بە سیستەمی سەرپەرشتیکردن و هەڵسەنگاندنی وەزارەت پابەند بێت.

ماددەی (٢٠):

سەرپەرشتیکردنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیە نێودەوڵەتی و بیيانییەکان:-

یەکەم: هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی، دەبێت بەو سیستەمی سەرپەرشتیکردن و هەڵسەنگاندنەی کە پێشتر مۆڵەتی لەسەر وەرگیراوە پابەند بێت.

دووەم: وەزارەت هەر کات بە پێوستی زانی، مافی پشکنین و بەدواداچوون و سەرپەرشتیکردن و هەڵسەنگاندنی دامەزراوە نێودەوڵەتی و بیانیەکانی هەیە.

ماددەی (٢١):

هەڵسەنگاندنی ساڵانەی دامەزراوەکە:-

یەکەم: پێویستە هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی خۆماڵی، بەر لە کۆتاییی مانگی (٧) حەوت و لە ڕێگەی ڕێکارەکانی دامەزراوەکە و پڕکردنەوەی فۆڕمێکی وەزارەتەوە، هەڵسەنگاندنی ساڵانە بۆ ئاستی فێربوونی قوتابیان و خوێندکاران و ئەدای کادیرانی وانەوتنەوە و کادیرانی کارگێڕی و بەڕێوەچوونی پرۆسەی پەروەردە و فێرکاریی بە شێوەیەکی گشتی بکەن؛ ئەویش بە مەبەستی دڵنیابوون لە بەدیهێنانی ئامانجە پەروەردەیی و فێرکارییەکان و سوودوەرگرتن بۆ گەشەپێدانی شێوەی کاری دامەزراوەکە.

دووەم: پێویستە هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانییەکان، بەر لە ڕۆژی یەکەمی مانگی (٧) حەوت و لە ڕێگەی ڕێکارەکانی دامەزراوەکە هەڵسەنگاندنی ساڵانە بۆ ئاستی فێربوونی قوتابیان و خوێندکاران و ئەدای کادیرانی وانەوتنەوە و کادیرانی کارگێڕی و بەڕێوەچوونی پرۆسەی پەروەردە و فێرکاریی بە شێوەیەکی گشتی بکەن؛ ئەویش بە مەبەستی دڵنیابوون لە بەدیهێنانی ئامانجە پەروەردەیی و فێرکارییەکان و سوودوەرگرتن بۆ گەشەپێدانی شێوەی کاری دامەزراوەکە.

سێیەم: پێویستە پوختەیەکی فۆڕمەکانی هەڵسەنگاندن و ڕاپۆرتی هەڵسەنگاندن وبەڵگەکان و پێداویستەکان، بۆ (لایەنی سەرپەرشتیاری پەیوەندیدار) و (بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان) بنێردرێت، ئەویش بەر لە ڕۆژی یەکەمی مانگی (٧) حەوت.
لە کاتی هەڵسەنگاندن ئەنجامی تاقیکردنەوەی نیشتیمانی و وەزاری ساڵی خوێندنی پێشتر بە کار دێت.

ماددەی (٢٢):

هەڵسەنگاندنی ساڵانەی وەزارەت:-

یەکەم: لایەنی سەرپەرشتیاری پەیوەندیدار لە وەزارەت، هەڵسەنگاندنی ساڵانە بۆ دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان دەکات.

دووەم: لایەنی کەم پێش (٧) حەوت ڕۆژ، دامەزراوەکە لە ڕۆژی هەڵسەنگاندن و هاتنی سەرپەرشتیاران ئاگادار دەکرێتەوە.

سێیەم: پێویستە لەسەر بەڕێوەبەر کارئاسانی بۆ سەرپەرشتیاران و لیژنەکانی وەزارەت بکات لە کاتی سەرپەرشتیاری و بەدواداچووندا.

چوارەم: هەڵسەنگاندن زۆر بوار لە خۆ دەگرێت، بۆ نمونە:

١- ئاستی فێربوونی منداڵان و قوتابیان و خوێندکاران.

٢- ئاستی گەیشتنی دامەزراوەکە بە ئامانجە پەروەردەیی و فێرکارییەکان.

٣- ئاستی سەلامەتی قوتابیان و خوێندکاران و کارمەندان.

٤- کوالیتی خوێندن.

٥- ئەدای کادیرانی دامەزراوەکە.

٦- پابەند بوون بە یاسا و ڕێنماییەکان.

٧- پێشکەشکردنی پشتیوانی و ڕاوێژ لە لایەن سەرپەرشتیارانەوە بە دامەزراوەکە سەبارەت بە چۆنیەتی باشترکردنی کارەکانی دامەزراوەکە.

پێنجەم: پوختەیەکی ڕاپۆرتی سەرپەرشتیاران دەنێردرێت بۆ (بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان)، و کۆپییەکی ڕاپۆرتەکەش دەدرێت بە دامەزراوەکە.

شەشەم: لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژدا لە ڕۆژی گەیشتنی ڕاپۆرتەکە بە دەستی دامەزراوەکە، دامەزراوەکە مافی تانەلێدانی لە ڕاپۆرتی سەرپەرشتیاران، لای وەزارەت هەیە.

ماددەی (٢٣):

پۆلێنکردنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان:-

یەکەم: ئەدای هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی بە گوێرەی زانیارییەکان و بەڵگەکانی ڕاپۆرتی ساڵانە دەبێت و بەم جۆرە پۆلێن دەکرێت:

١- ئاستی یەکەم (پێویستی بە پشتیوانیی زۆرە).

٢- ئاستی دووەم (پێویستی بە پشتیوانییە).

٣- ئاستی سێیەم (ناوەند).

٤- ئاستی چوارەم (زۆر باشە).

دووەم: هەر کادیرێك لە هەر دامەزراوەیەك بە گوێرەی هەڵسەنگاندن و بەم جۆرە پۆلێن دەکرێت:

١- نایاب.

٢- زۆر باشە.

٣- باشه.

٤- ناوەند.

٥- پەسەند.

٦- لاواز.

سێیەم:

١- هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی کە ئاستی یەکەم و ئاستی دووەمی بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیەی بەدەست هێنا، دەبێت بۆ ساڵی خوێندنی پاشتر ئاستی بەرز بکاتەوە.

٢- ئەگەر دامەزراوەکە چاکسازی پێویستی نەکرد بۆ بەرزکردنەوەی ئاستەکەی، ئەوکات وەزارەت بە پێی خشتەی سزاکان لێپرسینەوەی لەگەڵ دەکا.

چوارەم:

١- هەر کارمەندێکی پەروەردەیی ئاستی (لاواز) یاخود (پەسەند)ی بەدەست هێنا، دەبێت ئاستەکەی بەرز بکاتەوە.

٢- ئەگەر کارمەندەکە لەسەر ئاستی (لاواز) و (پەسەند) بەردەوام بوو، دامەزراوەکە دەتوانێت ڕێکاری پێویست بگرێتە بەر و گرێبەستەکەی هەڵوەشێنێتەوە.

بەشی چوارەم
تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پاشکۆکانیان.

ماددەی (٢٤):

یەکەم: دەبێت تەلاری گشت باخچەیەکی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیەکی ناحکومی، لە سەر بنەمای مەرج و سەلامەتی و ستاندەردەکانی دامودەزگا فەرمی پەیوەندیدارەکان بێت، ئەویش لە رێگای هێنانی نەخشەی پەسەند کراو.

دووەم: پێویستە تەلاری باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی ناحکومی کە لە ڕووی تەلارسازییەوە لە ئایندەدا بنیاد دەنرێت، گشت مەرجەکانی تەلارسازی و هونەری و پەروەردەیی لە خۆ بگرێت کە لەم بەشە و هاوپێچەکانی تەلارسازی پاشکۆی ئەم ڕێنماییە هاتووە.

سێیەم: ئەگەر داواکاری مۆڵەتی باخچە، بیەوێت باخچەی منداڵان لە تەلارێك کە دروست کراوە دابمەزرێنێت، دەبێت تەلاری باخچەکە ئەو مەرجە تەلارسازی و هونەری و پەروەردەییانە لە خۆ بگرێت کە لەم بەشە و هاوپێچی ژمارە (٢) دووی ئەم ڕێنماییە هاتووە.

چوارەم: ئەگەر داواکاری مۆڵەتی قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە، بیەوێت لە تەلارێك کە دروست کراوە دابەمزرێنێت، دەبێت تەلارەکە بە لایەنی کەم ئەو مەرجە تەلارسازی و هونەری و پەروەردەیی لە خۆ بگرێت کە لەم بەشە و هاوپێچی ژمارە (٤) چواری ئەم ڕێنماییە هاتووە.

ماددەی (٢٥):

دەبێت خاوەنی مۆڵەتی باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی ناحکومی، کە پێشتر مۆڵەتیان وەرگرتووە و دامەزراوەکانیان دەستبەکارن، لە ماوەی (٣) سێ ساڵدا لەگەڵ حوکمەکانی تەلارسازی ئەم ڕێنماییە خۆیان بگونجێنن، ئەگەر نا سزادەدرێن.

ماددەی (٢٦):

دەکرێت باڵەخانەی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان موڵك بن یان کرێ.

ماددەی (٢٧):

یەکەم: تەلاری باخچەی منداڵان.

١- باخچەی منداڵان نابێت لە نهۆمی عەرزی (نهۆمی یەکەم) و نهۆمی دووەمی تەلارێك زیاتر بەکار بێنێت.

٢- کاتێك باخچەکە لە (٢) دوو نهۆم پێك دێت، دەکرێت هەر دوو نهۆمەکە بۆ کاری پەروەردەیی بەکار بێت.

٣- نابێت هیچ چالاکییەکی پەروەردەیی باخچەی منداڵان لە ژێرزەمین بێت.

دووەم: ئەگەر باڵەخانەی قوتابخانە لە (٣) سێ نهوم زیاتر بوو، جگە لە ژێرزەمین، ئەو کات پێویستی بە ڕەزامەندیی تایبەت هەیە لە لایەن وەزارەتەوە بە مەرجێك سیستەمی نهۆمبڕ (مصعد) لە تەلارەکە هەبێت.

سێیەم: دەکرێت خوێندنگە و پەیمانگە لە تەلارێکی بەرزتر لە (٣) سێ نهۆمی بێت، و دەکرێت پەیمانگە چەند نهۆمێکی جیاوازی لە تەلارەکەدا هەبێت، بە مەرجێك سیستەمی نهۆمبڕ لە تەلارەکە هەبێت.

چوارەم: دەکرێت دوو پەیمانگەی پسپۆری جیاواز لە یەك باڵەخانەدا بن، بەڵام لە نهۆمی جیاوازدا، و لەو کاتەدا هەر پەیمانگەیەك بتوانێت گشت ڕووبەر و پێداویستیەکانی کە پێویستیەتی بە کاری بهێنێت.

پێنجەم: کارگێڕی قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە ناحکومیەکان بۆیان هەیە سوود لە تەلارەکەی خۆیان وەربگرن لە دوای تەواوبوونی دەوام و لە کاتی پشووەکان بۆ کاری کارگێڕی و پەروەردەیی و فێرکاری.

شەشەم: بۆ پشتگیریکردنی دامەزراوەکە و بەڕێوەبەر بە شێوەیەکی گشتی، خاوەنی دامەزراوەکە مافی بوونی ژوورێکی خۆی لە تەلاری دامەزراوەکە هەیە.

بەشی پێنجەم
مامۆستا و فەرمانبەرانی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پێکهاتە کارگێڕییەکان

ماددەی (٢٨):

مامۆستایان و فەرمانبەرانی تری باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی ناحکومی:-

یەکەم: پێویستە هەموو باخچەیەکی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیەکی ناحکومی بەڕێوەبەرێکی هەمیشەیی (میلاك) هەبێت.

دووەم: پێویستە هەموو قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی کە ژمارەی قوتابییەکانی/خوێندکارەکانی لە (١٥٠) سەد و پەنجا تێپەڕ بوو، یاریدەدەرێکی بەڕێوەبەری هەمیشەیی (میلاك) هەبێت بۆ هەر (١٥٠) سەد و پەنجا قوتابی و خوێندکارێك. داوا لە هیچ دامەزراوەیەك ناکرێت لە (٤) چوار یاریدەدەری بەڕێوەبەری زیاتری هەبێت.

سێیەم: پێویستە هەموو باخچەیەکی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی ژمارەیەك مامۆستای هەبێت کە لەگەڵ ژمارەی قوتابی و خوێندکارەکانی بگونجێت.

چوارەم: پێویستە هەموو قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی ڕێنماییکارێکی پەروەردەیی هەبێت، بۆ هەر (١٥٠) سەد و پەنجا قوتابی و خوێندکارێك.

پێنجەم: پێویستە هەموو قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی کە لە (١٥٠) سەد و پەنجا قوتابی و خوێندکاری زیاتر هەبێت، فەرمانبەرێکی تەندروستیی دابمەزرێنێت. ئەگەر ژمارەی قوتابیان و خوێندکاران لە (١٥٠) سەد و پەنجا کەمتر بوو دەبێت قوتابخانە/خوێندنگە/ پەیمانگە بە شێوەیەکەی دیکە خزمەتگوزاری تەندروستی دابین بکات.

شەشەم: پێویستە هەموو قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی کە لە (١٥٠) سەد و پەنجا قوتابی و خوێندکاری زیاتر هەبێت، ڕاستگرێکی کتێبخانەی هەبێت.

حەوتەم: هەموو باخچەیەکی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیەکی ناحکومی، ژمارەیەك فەرمانبەری کارگێڕی و خزمەتگوزاری دەبێت، بە گوێرەی پێداویستی دامەزراوەکە و بەو ناونیشانانەی کە دامەزراوەکە بڕیاری لەسەر دەدات.

هەشتەم: دامەزراندنی مامۆستایان و فەرمانبەرانی دیکەی باخچەکانی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەکان بە گوێرەی مەرجە خواستراوەکانی هەر پیشەیەك دەبێت و، بە گوێرەی ڕێکاری دامەزراوەکە و گرێبەست لەنێوان کارمەند و دامەزراوەکە دەبێت.

نۆیەم: پێویستە هەموو کۆمەڵگەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، بەڕێوەبەرێکی خاوەن بڕوانامەی زانکۆی هەبێت. جگە لەوە بۆ هەر قۆناغێکی خوێندن لە کۆمەڵگەکە یاریدەدەرێکی بەڕێوبەر دەبێت بۆ کاروباری قوتابییان و یەك یاریدەدەریش بۆ کاروباری کارگێڕی.

دەیەم: مامۆستای هەمیشەیی و کارمەندی هەمیشەیی لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان بریتین لە:

١- گشت ئەوانەی لە دامەزراوەکە دامەزراون بێ ئەوەی موچەخۆری کەرتی گشتی بن.

٢- گشت ئەوانەی لە دامەزراوەکە دامەزراون بێ ئەوەی تەمەنیان لە (٦٣) شەست و سێ ساڵ زیاتر بێت.

٣- گشت ئەوانەی لە دامەزراوەکە دامەزراون بێ ئەوەی گرێبەستی هەمیشەییان لە هیچ شوێنێکی تر هەبێت.

ماددەی (٢٩):

یەکەم: دەبێت ڕێژەی ئەندامە هەمیشەییەکانی دەستەی مامۆستایان لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، لە (٨٠٪) هەشتا لە سەدی کۆی گشتی کارمەندە وانەبێژەکان کەمتر نەبێت.

دووەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافیان هەیە تا (٢٠٪) بیست لە سەدی دەستەی مامۆستایانیان، مامۆستای وانەبێژ بێت.

سێیەم: تەنها پاش تەواوبوونی دەوامی فەرمی قوتابخانە و پەیمانگە حکومیەکە و پاش ئاگادارکردنەوەی شوێنی کارەکەی و بێ ئەوەی کاریگەری لەسەر ئەرکەکانی لە دامەزراوە حکومیەکە هەبێت، مامۆستایان و فەرمانبەرانی تری حکومی مافیان هەیە لە قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان وەك وانەبێژ کار بکەن، ئەوەیش بە پێی ماددەی (٦) لە یاسای بەرزەفتی فەرمانبەرانی دەوڵەت و کەرتی گشتی ژمارە (١٤)ی ساڵی (١٩٩١) .

چوارەم: نابێت کەسێك لە دوو دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی بەڕێوەبەر بێت.

پێنجەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، نابێت مامۆستایەك کە بەهۆی نەخۆشی و نەتوانینی کارکردن خانەنشین کراوە، دابمەزرێنن یاخود بەکاری بێنن وەك وانەبێژ.

ماددەی (٣٠):

مافی مامۆستایان و فەرمانبەرانی تری دامەزراوەکە:-

یەکەم: خاوەنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی، بەرپرسە لە پاراستنی ماف و ئیمتیازاتە ماددی و مەعنەوییەکانی کارمەندەکان لە ماوەی خزمەتکردنیان لە دامەزراوەکەدا.

دووەم: پێویستە بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان، ئەو تۆمارانە بگرنە دەست کە یاسای دەستەبەری کۆمەڵایەتی بەرکار بە مەرجی داناون بۆ جێگیرکردنی مافی کارمەندەکانی لە مامۆستا و فەرمانبەرو کارگوزارەکان.

سێیەم: کارمەندانی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی، مافی (٢٠) بیست ڕۆژ پشوویان بە تەواوی مووچەوە لە ساڵێکدا هەیە، ئەویش لە کاتی هاویندا، و دەبێت لە گرێبەستی دامەزراندنیش ئەو مافە هاتبێت. هەروەها مافی (٧) حەوت ڕۆژ پشوویان لە کاتی دەوامی یەك ساڵی خویندندا هەیە.

چوارەم: مامۆستایانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافی بەشداریکردنیان لە خولی بەهێزکردنی تواناکان و فێربوونی بەردەوام هەیە، کە لە ساڵێکدا نابێت لە (٣٠) سی کاژێر کەمتر بێت لەسەر خەرجی دامەزراوەکە.

پێنجەم: نابێت کاژێرەکانی کارکردنی مامۆستایان و فەرمانبەرانی دامەزراوەکە لە (٨) هەشت کاژێر لە ڕۆژێکدا و، لە (٤٠) چل کاژێر لە حەفتەیەکدا زیاتر بێت. ژمارەی بەشەوانەکانی کادیرانی وانەوتنەوەش بە گوێرەی ئەو گرێبەستە دەبێت، کە لەنێوان دامەزراوەکە و کادیرەکە بەستراوە، بە ڕەچاوکردنی کاژێرەکانی کار لە هەفتەیەکدا کە لەم خاڵەدا باس کراوە. لە حاڵەتی کارکردنی زیاتریش، پێویستە دامەزراوەکە مافی هەر کاژێرێکی کارکردنی زیادە بە مامۆستا و فەرمانبەرە پەیوەندیدارەکە بدات.

شەشەم: کەمترین بڕی مووچەی مانگانەی مامۆستای هەمیشەیی نابێت کەمتر بێت لە کەمترین مووچەی بنەڕەتی مامۆستایانی کەرتی گشتی بەگوێرەی بڕوانامە و ساڵی خزمەت.

حەوتەم: لە پشووی هاویندا، مووچەی مامۆستای هەمیشەیی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان نابێت ببڕدرێت و دەکرێت دامەزراوەکە لە هاویندا سوود لە مامۆستایان وەربگرێت بە مەبەستی ئەنجامدانی چالاکی و خولی بەهێزکردنی قوتابیان و خوێندکاران و کاری تر.

هەشتەم: موچەی مامۆستایانی وانەبێژ، واتە ئەوانەی هەمیشەیی نین، بە پێی گرێبەستێکی نێوان دامەزراوەکە و مامۆستا دەبێت.

نۆیەم: لە کاتی نەخۆشی مامۆستایان، مافی پشووی نەخوشییان هەیە بە پێی گرێبەستەکانیان.

دەیەم: ئەگەر ژمارەی ڕۆژانی نەهاتنی بێ هۆی مامۆستا و کارمەندانی تر لە ساڵێکی خوێندندا لە (٣) سێ ڕۆژ تێپەر بوو، دامەزراوەکە مافی هەڵوەشاندنەوەی گرێبەستەکەی هەیە.

ماددەی(٣١):

ئەو لایەن و کەسانەی کە خاوەنی مۆڵەتی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومین، بەرپرسی ڕاستەوخۆن لە دامەزراوەکە و بەرجەستەکردنی مافی فەرمانبەرەکانی لەبەردەم هەموو لایەنە فەرمییەکان.

ماددەی (٣٢):

مەرجەکانی دامەزراندنی بەڕێوەبەر:-

یەکەم: بە پێی ماددەی (شازدەیەم)ی یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان ئەم مەرجانە پێویستن:
١- بەلای کەم هەڵگری بڕوانامەی زانکۆیی بەرایی بێت و سەلامەتی تەندروستی شیاو بێت بۆ کارکردن لەو پیشەیەدا.

٢- بە بەڵگەنامەی پزیشکی پەسەندکراو لە لایەن لیژنەیەکی پزیشکی پسپۆڕەوە بسەلمێنرێت کە لە ڕووی تەندروستییەوە گونجاوە لەم پیشەیەدا کار بکات.

٣- پێویستە لە ڕووی پەروەردەییەوە لێهاتوو بێت و ماوەی خزمەتکردنی لە بواری پەروەردەییدا لە (٥) پێنج ساڵ کەمتر نەبێت.

٤- پێویستە بە تاوانی ئابڕووبەر حوکم نەدرابێت. هەروەها بە سزایەکی پەروەردەیی بەرچاو سزا نەدرابێت.

دووەم: ئەگەر خاوەنی دامەزراوە گشت مەرجەکانی خاڵی یەکەمی سەرەوەی تێدا بوو، مافی هەیە ببێت بە بەڕێوەبەری دامەزراوەکە.

ماددەی (٣٣):

مەرجەکانی دامەزراندنی یاریدەدەری بەڕێوەبەر:-

یەکەم: یاریدەدەری بەڕێوەبەری باخچەی منداڵان، دەبێت بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە بواری پەروەردەدا هەبێت.

دووەم: یاریدەدەری بەڕێوەبەری قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە دەبێت بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە بواری پەروەردەدا هەبێت و، ئەزموونیشی لە بواری پەروەردە لە (٣) سێ ساڵ کەمتر نەبێت.

سێیەم: دەبێت بە تاوانی بەدڕەوشتی حوکم نەدرابێت.

ماددەی (٣٤):

مەرجەکانی دامەزراندنی مامۆستا:-

یەکەم: پێویستە دەرچووی زانکۆ یان پەیمانگە یان خولی پێگەیاندنی بواری پەروەردە و فێرکردن بێت.

دووەم: لە ڕووی تەندروستی و پەروەردەییەوە لێهاتوو بێت.

ماددەی (٣٥):

مەرجەکانی دامەزراندنی ڕێنماییکاری پەروەردەیی:-

یەکەم: دەبێت دەرچووی زانکۆ بێت لە یەکێك لە پسپۆرییەکانی کۆمەڵناسی یان دەروونناسی.

دووەم: دەبێت بە تاوانی بەدڕەوشتی حوکم نەدرا بێت.

ماددەی (٣٦):

ئەرکەکانی بەڕێوەبەر لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان:-

یەکەم: هەوڵدان بۆ هێنانەئارای کەشێکی پەروەردە و خوێندنی گونجاو کە ببێتە مایەی بەدیهێنانی ئامانجە خوازراوەکانی پەروەردە و فێرکاریی.

دووەم: بەدواداچوون و دابینکردنی بەڕێوەچوونی پرۆسەی پەروەردە و فێرکاری لە دامەزراوەکە بە شێوەیەکی گونجاو.

سێیەم: کارکردن بۆ دەستەبەرکردنی ژینگەیەکی تەندروست بۆ دامەزراوەکە و سەلامەتیی قوتابیان و خوێندکاران و سەرجەم فەرمانبەران و کارمەندانی دیکە.

چوارەم: کارکردن بۆ بەرزکردنی ئاستی زانستیی و کارامەیی و گیانی هاوپشتیوانیی قوتابیان و خوێندکارانی دامەزراوەکە.

پێنجەم: دابەشکردنی بەشەوانەکان بەسەر مامۆستایان و دڵنیابوون لە پیادەکردنی پلانی ساڵانەی خوێندنی بابەتەکان.

شەشەم: دابەشکردنی ئەرکەکان بەسەر ئەندامانی بەشی کارگێڕی و مامۆستایان و فەرمانبەرەکانی دیکە.

حەوتەم: دەستپێشخەری بۆ داڕشتنی پلانی ساڵانە و هەڵسەنگاندنی ساڵانە و پلانی ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکان و بەدواداچوون بۆ بەڕێوەچوونیان.

هەشتەم: دیدەنیکردنی مامۆستایان لەناو پۆلەکانی خوێندن.

نۆیەم: پشتیوانیکردنی مامۆستایان و فەرمانبەرانی تر لە ئەنجامدانی ئەرکەکانیان و بەرزکردنەوەی تواناکانیان.

دەیەم: دابینکردنی دڵنیایی جۆری و کوالیتی خوێندن و دروستیی هەموو ئەو تۆمارانەی کە پێویستە لە دامەزراوەکەدا هەبن.

یازدەیەم: بەرپرسی یەکەمی کارگێڕییە.

دوازدەیەم: هەر ئەرکێکی تر کە پێ ڕادەسپێردرێت لە لایەن خاوەن دامەزراوەکەوە.

ماددەی (٣٧):

ئەرکەکانی یاریدەدەری بەڕێوەبەر:-

یەکەم: ئەرکی یاریدەدەری بەڕێوەبەر بۆ کاروباری کارگێڕی، یارمەتیدانی بەڕێوەبەرە لە ئەرکە کارگێڕییەکان.

دووەم: ئەرکی یاریدەدەری بەڕێوەبەر بۆ کاروباری قوتابیان و خوێندکاران، یارمەتیدانی بەڕێوەبەرە لە کاروباری قوتابیان و خوێندکاران و یارمەتیدان و ڕێنماییکردنی قوتابیان و خوێندکارانە لەو پرسانەی کە پەیوەستن بە خوێندن لە گشت قۆناغەکانی خوێندن و هاندانیان لە بەردەوامبوون لە خوێندن.

سێیەم: هەر ئەرکێکی دیکە کە لەلایەن بەڕێوەبەر پێی دەسپێردرێت یاخود لەلایەن وەزارەتەوە، بە ڕێنمایی دەردەکرێت.

ماددەی (٣٨):

ئەرکەکانی مامۆستا:-

یەکەم: پێشکەشکردنی ئەوەی لە توانایدایە بۆ فێرکردن و پەروەردەکردنی قوتابی و خوێندکار بە چاکترین شێوە.

دووەم: بەشداریکردن لە بنیاتنانی بەهاکان لای قوتابیان و خوێندکاران.

سێیەم: گەشەپێدان و هاندانی گیانی داهێنان و خوێندنەوەی ڕەخنەگرانەی دەقەکان.

چوارەم: پشتیوانیکردنی قوتابی و خوێندکار لە بنیاتنانی کەسایەتی و متمانەبوون بە خۆی.

پێنجەم: گونجاندنی خوێندن بەپێی تواناکانی هەر قوتابی و خوێندکارێك.

شەشەم: داڕشتنی پلانی ساڵانەی خوێندنی ئەو بابەتانەی کە مامۆستا دەیانڵێتەوە و دابەشکردنی بەسەر قوتابیان و خوێندکاراندا.

حەفتەم: ڕاهێنانی قوتابیان و خوێندکاران و ئامادەکردنیان بۆ تاقیکردنەوەکان.

هەشتەم: دانانی پرسیاری تاقیکردنەوە و بەشداریکردن لە ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکان و ڕاستکردنەوەی پرسیارەکانی تاقیکردنەوەکان و دانانی نمرەکان.

نۆیەم: هەوڵدان بۆ گەشەپێدانی زانیاری و ئەدای خۆی لە ڕێگەی بەشداریکردن لە خولە پەوروەردەیی و زانستییە جۆراوجۆرەکان و بەدواداچوونی بۆ بەرەوپێشچوونە هاوچەرخەکان لە بوارەکەی.

دەیەم: هاوکاریکردنی کارگێڕیی دامەزراوەکە بۆ بەدیهێنانی ژینگەیەکی پەروەردەیی و زانستی گونجاو و بەشداریکردنی لە چالاکییەکان.

یازدەیەم: پێدانی ئەو زانیارییانەی کە کەسوکاری قوتابیان و خوێندکاران داوای دەکەن سەبارەت بە قوتابی و خوێندکارانیان و بەرەوپێشچوونی خوێندنیان.

دوازدەیەم: سەلامەتیی قوتابی و خوێندکار لە کاتی وانەوتنەوە و لەو کاتەی لەژێر سەرپەرشتی مامۆستان.

سێزدەیەم: لە کاتی پێویست پێشکەشکردنی پێشنیار بە کارگێڕیی دامەزراوەکە سەبارەت بە چۆنیەتیی بەرەوپێشبردنی باشتری دامەزراوەکە و دابینکردنی سەلامەتی باشتر.

چواردەیەم: بەشداریکردن لە فێرکردنی بەردەوام و فێرکردنی کەسانی دیکە.

پازدەیەم: هەر ئەرکێکی دیکە کە لەلایەن بەڕێوەبەرەوە یاخود یاساو و ڕێنمایی پێی دەسپێردرێت.

ماددەی (٣٩):

ئەرکەکانی ڕێنماییکاری پەروەردەیی:-

ئەرکی سەرەکیی ڕێنماییکاری پەروەردەیی، بەدواداچوونە سەبارەت بە پرسی قوتابیان و خوێندکاران و پشتگیریکردنیان بۆ چارەسەرکردنی گرفتە دەروونی و کۆمەڵایەتییەکانیان لە چوارچێوەی دامەزراوەکە.

ماددەی (٤٠):

گرێبەستی نێوان دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی و مامۆستایان و فەرمانبەرەکانی:-

یەکەم: پێویستە گرێبەست لە نیوان دامەزراوەکە و هەر کارمەندێکی دامەزراوەکە هەبێت.

دووەم: دەبێت گرێبەستەکە ماوەی کارکردن و بڕی موچە و کات و شێوازی پشووەکان و ومافەکانی تری کارمەندانی تێدا هاتبێت.

سێیەم: دەبێت هەردوو لایەن پابەند بن بە گرێبەستەکەوە.

چوارەم: ئەگەر مامۆستا یاخود کارمەندێکی دیکەی دامەزراوەکە ویستی دامەزراوەکە بە جێ بهێڵێت و گرێبەستەکە هەڵوەشێنێتەوە، دەبێت پێش (٣) سێ مانگ بە نوسراوێك دامەزراوەکە ئاگادار بکاتەوە، و بەمەرجێك دەستلەکار هەڵگرتنەکەی دوای کۆتایی هەر وەرزێکی خوێندن بێت. ئەگەر نا دامەزراوەکە مافی بەرزکردنەوەی سکاڵای یاسای هەیە.

پێنجەم: پێویستە دامەزراوەکە وێنەیەکی ڕەسەنی گرێبەستی تەواوی مامۆستایان و فەرمانبەران بپارێزێت.

شەشەم: پێویستە دامەزراوەکان لە مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن، ناوی ئەندامانی بەڕێوەبەرایەتی و کارمەندانی وانەوتنەوەی دامەزراوکە بۆ بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگا، وەك ئاگاداری بنێرن.

حەوتەم:
ئەگەر مامۆستایەك یاخود کارمەندێك کەم و کوڕی هەبوو، لە لایەن دامەزراوەکەوە ئاگادار دەکرێتەوە. ئەگەر کەم و کورێیەکە بەردەوام بوو دامەزراوەکە مافی هەڵوەشاندنەوەی گرێبەستەکەی هەیە، و دەبێت کارمەندەکە لەوە ئاگادار بکرێتەوە.

هەشتەم:
١- خاوەنی دامەزراوە واژوو لەسەر گرێبەستی دامەزراندن و دەست لەکارکێشانەوە و کۆتایی هێنان بەکاری بەڕێوەبەر و کارمەندی ژمێریاری دامەزراوەکە دەکات.

٢- خاوەنی دامەزراوەی پەروەردەیی و فێرکاریی ناحکوومی مافی هەڵوەشاندنەوەی گرێبەستی بەڕێوەبەر و کارمەندی ژمێریاری نییە بەبێ باسکردنی هۆیەکانی ئەو هەڵوەشاندنەوەیە بۆیان.

نۆیەم:
١- بەڕێوەبەری دامەزراوەکە واژوو لەسەر گرێبەستی دامەزراندن و دەست لەکارکێشانەوە و کۆتایی هێنان بە کاری مامۆستا و کارمەندانی دیکە و خزمەتگوزارەکان دەکات.

٢- بەڕێوەبەری دامەزراوەکە، مافی هەڵوەشاندنەوەی گرێبەستی مامۆستایان و کارمەندانی دیکەی نییە، بەبێ باسکردنی هۆیەکانی ئەو دەرکردنە بۆیان.

ماددەی (٤١):

ئەنجومەنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی.

لە هەر قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیەك، ئەنجومەنێک پێك دەهێنرێت و بە ئەندامیەتی هەر یەك لە:

یەکەم: خاوەن دامەزراوەکە یان نوێنەرێکی، کە سەرۆکی ئەنجومەنەکە دەبێت.

دووەم: بەڕێوەبەری دامەزراوەکە.

سێیەم: دوو نوێنەر لە دەستەی مامۆستایان.

چوارەم: ڕێنماییکاری پەروەردەیی.

ماددەی (٤٢):

ئەرك و شێوەی کاری ئەنجومەنی دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی.

یەکەم: بەدواداچوون بۆ بەڕێوەچوونی پرۆسەی پەروەردە و فێرکاریی لە دامەزراوەکە و هەڵسەنگاندنی وەرزانە بۆیان.

دووەم: بەدواداچوون بۆ وردەکارییەکانی پلانی ساڵانەی دامەزراوەکە.

سێیەم: تاوتوێکردن و چارەسەرکردنی ئەو دۆزە گرنگانەی پەیوەست بە دامەزراوەکەن، کە بەڕێوەبەر داوا لە ئەنجومەن دەکات کە لەو بوارەدا یارمەتی بدەن.

بەشی شەشەم
پرۆگرامەکانی خوێندن و سیستەمی وەرگرتن و تاقیکردنەوەکان و بڕوانامەکان و گواستنەوەی قوتابیان و ساڵنامە و کاتەکانی خوێندن

ماددەی (٤٣):

پرۆگرامەکانی خوێندن:-

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، دەبێت پابەند بێت بە یەك لەم سێ جۆرە پرۆگرامانەی خوێندن:

١- پرۆگرامی خوێندنی وەزارەت بۆ دامەزراوە پەروەردەییە خۆماڵییەکان.

٢- پرۆگرامی دامەزراوەیەکی پەروەردەیی نێودەوڵەتی دانپێدانراو کە لەلایەن بنکەی سەرەکی دامەزراوە نێودەوڵەتییەکە پەسەند کراوە.

٣- پرۆگرامی خوێندنی وڵاتێکی دیکە بۆ دامەزراوە پەروەردەییە بیانییەکان.

دووەم: دەبێت پرۆگرامەکانی خوێندن لەگەڵ بنەماکانی پێکەوەژیانی ئاشتییانە و ئایینی ونەتەوەیی گەلی کوردستان بگونجێن.

ماددەی (٤٤):

پێویستە هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی پابەند بێت بەو پرۆگرام و پەڕتووکانەی فێرکردن کە پێشتر پێشکەش بە وەزارەت کراوە و مۆڵەتی لەسەر وەرگیراوە. لە کاتی هەموارکردنەوە یان گۆڕینی پەڕتوك، دەبێت پێشتر وەزارەت ڕەزامەندی بدات.

ماددەی (٤٥):

بابەتەکانی خوێندن:-

یەکەم: بابەتەکانی خوێندن لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، بە پێی ئەو پرۆگرامەی خوێندن دەبێت کە پێشتر پێشکەش بە وەزارەت کراوە و ڕەزامەندی لەسەر وەرگیراوە.

دووەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، دوای ڕەزامەندی وەزارەت، مافی زیادکردنی کات و بابەتی خوێندنی هەیە بۆ پرۆگرامەکانی حکومی وەك وانەیەکی زێدەکی، بەو مەرجەی کاریگەری لەسەر ژمارەی وانەکانی بابەتە سەرەکییەکانی خوێندن نەبێت و، لەگەڵ بنەما گشتییەکان ناکۆك نەبێت.

ماددەی (٤٦):

زمانی خوێندن:-

یەکەم: دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی مافی هەیە بەو زمانەی خۆی دەیەوێت خوێندن بەڕێوە بباتن، بە مەرجێك خوێندنی زمانی کوردی تێدا بێت و مۆڵەتی پێشوەختە لەوەزارەت وەرگیرابێت.

دووەم: ڕەوەندی بیانی و پەناهەندەکان مافی خۆیان بەزمانی خۆیان بخوێنن لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، بە مەرجێك خۆیان کرێی سالآنەی خوێندن بدەن، و بە مەرجێك بابەتی زمانی کوردی تێدا بخوێنرێت و، بە پێی پرۆگرامی وەزارەت بێت.

ماددەی (٤٧) :

سیستەمی وەرگرتن:-

یەکەم: وەرگرتنی قوتابیان و خوێندکاران لە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە ناحکومیەکان، بە پێی ماددەی (بیست و یەکەم) لە یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان، بەدەر دەبێت لە مەرجی تەمەن و تێکڕای متمانەپێکراو لە سیستەمی وەرگرتن لە قوتابخانە حکومیەکاندا. واتە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە ناحکومیەکان دەتوانن قوتابیان و خوێندکارانێك وەربگرن کە لە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی حکومی لە بەر گەورەیی تەمەن وەرناگیرێن. بۆ وەرگرتن لە پۆلی یەکەمی بنەڕەتی پێویستە منداڵ پێش کۆتاییهاتنی ساڵ، تەمەنی ببێتە (٦) شەش ساڵ.

دووەم: وەرگرتنی منداڵان و قوتابیان و خوێندکاران لە باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان، بە گوێرەی بەندی یەکەمی ئەم ماددەیە و مەرجەکانی وەرگرتنی قوتابی و خوێندکار دەبێت، کە پێشتر لە لایەن دامەزراوەکە لە کاتی داواکردنی مۆڵەت پێشکەش بە وەزارەت کراوە و ڕەزامەندی لەسەر وەرگیراوە، لەگەڵ لەبەرچاوگرتنی ئەم بەندانەی خوارەوەی ئەم ماددەیە.

سێیەم: جیاوازی تەمەن لە نێوان گەورەترین و بچوکترین قوتابی و خوێندکار لە پۆلێکدا نابێت لە (٥) پێنج ساڵ زیاتر بێت.

چوارەم: نابێت دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان ڕێگە لە وەرگرتنی قوتابیان و خوێندکارانی خاوەن پێداویستیی تایبەت بگرن، و نابێت ڕێگە لە وەرگرتنی قوتابیان و خوێندکاران لەسەر بنەمای نەژاد و ئایین بگیرێت.

پێنجەم: لەسەر هەموو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکانە، (٥) پێنج کورسی بە خۆڕایی بۆ منداڵانی شەهیدان و هاوسەرەکانیان تەرخان بکەن، بەو مەرجەی ئەو ژمارە داواکارییە هەبێت. بۆ دابینکردنی دادپەروەری لە نێوان دامەزراوەکان، وەزارەت مافی هەیە ڕێژەی سەدی بەکار بێنێت، بێ ئەوەی کۆی گشتی کورسییەکان بگۆڕدرێت.

شەشەم: دوا کاتی وەرگرتنی قوتابی و خوێندکار لە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە ناحکومیەکان، پاش (٣٠) سی ڕۆژ دەبێت لە دەستپێکی ساڵی خوێندنەوە. بە پێچەوانەشەوە دەبێت ڕەزامەندی وەزارەت وەرگیرێت. وەرگرتنی منداڵان لە باخچە وابەست نییە بە هیچ ڕێکەوتێك و لەو مەرجە بەدەرە.

حەوتەم: پێویستە دامەزراوە ناحکومیەکان ساڵانە و پێش ڕۆژی (١٠/٣١) لیستێك بە ناو و تەمەن و پۆلەکانی قوتابیان و خوێندکاران بۆ بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی پەیوەندیدار بنێرن، بۆ ئاگاداری.

هەشتەم: بەڵگەنامەکانی پێویست بۆ وەرگرتنی قوتابی و خوێندکار لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، هەمان ئەو بەڵگەنامانەن کە لە دامەزراوە حکومیەکان داوا دەکرێن، بەرەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە بۆ ئەو قوتابی و خوێندکارانەی لە دەرەوەی هەرێم دێن (یان ناسنامەیان سەر بە هەرێم نییە):

١- ناسنامە یاخود بەڵگەنامەی نیشتەجێبوون یان کۆپی پاسپۆرت.

٢- بڕوانامەی خوێندن لە دەرەوەی هەرێم کە لە لایەن وەزارەتەوە بەرابەر کرابێت، بۆ قوتابیانی پۆلی (٤) چوار و سەروتر. بۆ پۆلەکانی یەکەم تا سێیەمی بنەڕەتی پێویستی بە بەرانبەرکردن نابێت، تەنها بەڵگەنامەی قوتابخانەکەی دەرەوەی وڵات پێویستە.

ماددەی (٤٨) :

تاقیکردنەوە و نمرەکان:-

یەکەم: کات و شێوەی بەڕێوەچوونی تاقیکردنەوەکان و دانانی نمرە لە دامەزراوە پەروەردەییە حکوومییەکان، بەسەر هەموو ئەو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیانەدا پیادە دەکرێت کە پرۆگرامی حکوومی بەکار دەهێنن.

دووەم: پێویستە لەسەر هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی، کات و شێوەی تاقیکردنەوە و نمرەدانانی تایبەت بەخۆی هەبێت. نمرە و بەڵگەکانی قوتابیان و خوێندکاران لە لایەن وەزارەتەوە بەرابەر دەکرێت، بۆ ئەوەی خوێندکارانی دامەزراوە ناحکومیەکانیش بتوانن لە خوێندنی باڵا وەربگیرێن.

سێیەم: لەدوای وردبینیکردنی ئەنجامی تاقیکردنەوەکانی کۆتایی ساڵ، پێویستە لیژنەی تاقیکردنەوەکانی دامەزراوەکە (٣) سێ کۆپی لە بۆردی نمرەکانی هەر یەك لە خولی یەکەم و دووەم و نمرەی کۆتایی ساڵی خوێندن بۆ یەکەی سەرپەرشتیکردنی پەروەردەیی پەیوەندیدار و بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزا و ئەرشیفی قوتابخانە و خوێندگە بنێرێت.

ماددەی (٤٩) :

بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە خۆماڵییەکان:-

یەکەم: قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە خۆماڵییەکان دەکەونە ژێر هەمان مەرج و ڕێکاری پێدانی بڕوانامەکان، کە لە قوتابخانە و خوێندنگە حکوومییەکاندا پەیڕەو دەکرێت.

دووەم: ئەنجامی هەڵسەنگاندن و بڕوانامەکانی قوتابخانە و خوێندنگە خۆماڵییەکان هاوتای ئەنجامی هەڵسەنگاندن و بڕوانامەکانی قوتابخانە حکوومییەکانە، لە هەر قۆناغێکدا.

سێیەم: قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە خۆماڵییەکان هەمان کلێشەی بڕوانامە فەرمییەکانی وەزارەت بۆ بەدەستهێنانی بڕوانامە و گواستنەوە بەکار دێنن.

ماددەی (٥٠):

بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان:-

یەکەم: قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان دەکەونە ژێر هەمان مەرج و ڕێکاری تایبەت بە بڕوانامەکان، کە لە کاتی داواکردنی مۆڵەت پێشکەش بە وەزارەت کراوە و ڕەزامەندی لەسەر وەرگیراوە، و بڕوانامەکانیان هەمان بڕوانامەیە کە دەزگا نێودەوڵەتییەکە بڕوای پێ کردووە.

دووەم: قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان بەشداری تاقیکردنەوە جیهانییەکان وەك: (SAT 1، SAT 2)، (IGCSE، AS_LEVEL، ALEVEL)، (DPIB).

سێیەم: بڕوانامەکانی دەرچووانی پۆلی یەکەم تا پۆلی یازدەیەمی دامەزراوە نێودەوڵەتییەکان، دەکرێت دوای بەرانبەرکردنی بڕوانامەکانیان لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەزموونەکان، بەرانبەر بکرێن لەگەڵ بڕوانامەکانی قوتابخانە و خوێندنگە حکومیەکان.

چوارەم: بڕوانامەکانی دەرچووانی پۆلی دوزادەیەمی خوێندنگە نێودەوڵەتییەکان، دوای دەرچوونیان بەسەرکەوتوویی لە تاقیکردنەوە نێودەوڵەتییەکان کە لە بڕگەی (دووەم)ی سەرەوە هاتووە، دەکرێت بەرانبەر بکرێن لە لایەن بەڕێوبەرایەتی گشتی ئەزموونەکان. پاش ئەوە خوێندکارەکان دەتوانن بۆ وەرگرتن لە زانکۆکانی هەرێم داوا پێشکەش بکەن.

ماددەی (٥١):

بڕوانامەکان لە قوتابخانە و خوێندنگە بیانییەکان:-

یەکەم: بڕوانامەی قوتابخانە و خوێندنگەی بیانی هەمان بڕوانامەی ئەو وڵاتانە دەبێت کە دامەزراوەکە پەیڕەوی خوێندنەکەی پیادە دەکات.

دووەم: بڕوانامەکانی دەرچووانی پۆلی یەکەم تا پۆلی یازدەیەمی قوتابخانە و خوێندنگە بیانییەکان، دەکرێت دوای بەرانبەرکردنی بڕوانامەکانیان لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەزموونەکان، بەرانبەر بکرێن لەگەڵ بڕوانامەکانی قوتابخانە و خوێندنگە حکومیەکان.

سێیەم: بڕوانامەکانی دەرچووانی پۆلی دوزادەیەمی خوێندنگە بیانییەکان، دوای دەرچوونیان بەسەرکەوتوویی لە تاقیکردنەوەکان بە پێی سیستەمی خوێندگەکەیان، دەکرێت بەرانبەر بکرێن لە لایەن بەڕێوبەرایەتی گشتی ئەزموونەکان. پاش ئەوە خوێندکارەکان دەتوانن بۆ وەرگرتن لە زانکۆکانی هەرێم داوا پێشکەش بکەن.

ماددەی (٥٢):

بڕوانامەکان لە پەیمانگە ناحکومیەکان:-

یەکەم: بڕوانامەی خوێندکارانی پۆلی یەکەم تا پۆلی پێنجەمی پەیمانگە ناحکومیە خۆماڵییەکان، هاوتایە لەگەڵ بڕوانامەی پۆلی یەکەم تا پۆلی پێنجەمی پەیمانگە حکومییەکان، پاش بەرابەرکردنی بڕوانامەکانیان لە بەڕێوبەرایەتی گشتی ئەزموونەکان.

دووەم: بڕوانامەی خوێندکارانی پۆلی یەکەم تا پۆلی پێنجەمی پەیمانگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکان، به پێی بڕوانامەی دەزگا نێودەوڵەتییەکە دەبێت.

ماددەی (٥٣):

وەزارەت تاکە لایەنە بۆ پەسەندکردن و بەرابەرکردن و ڕاستاندنی بەڵگەنامەکانی دەرچوون.

ماددەی (٥٤):

ساڵنامەی خوێندن و وەرزەکانی خوێندن و کاتەکانی خوێندن لە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان:-

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی خۆماڵی، مافی ساڵنامەی خوێندنی تایبەت بە خۆی هەیە، بە مەرجێك لە ساڵنامەی خوێندنی دامەزراوە پەروەردەییە حکومیەکان کەمتر نەبێت و، ساڵنامەکە لەگەڵ کاتی تاقیکردنەوەکانی

دامەزراوە پەروەردەییە حکوومییەکان ناکۆك نەبێت، و دەبێت ساڵنامەکە پێش کۆتاییهاتنی مانگی (٨) هەشت ئاشکرا بکرێت.

دووەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی، مافی ساڵنامەی خوێندنی تایبەت بە دەزگا نێودەوڵەتی خۆی یان وەڵاتە بیانییەکە هەیە، بە مەرجێك کەمتر نەبێت لە ساڵنامەی خوێندنی دامەزراوەی پەروەردەیی و فێرکاریی حکوومی، و دەبێت ساڵنامەکە پێش کۆتاییهاتنی مانگی (٨) هەشت ئاشکرا بکرێت.

سێیەم: هەر ساڵێکی خوێندن، لە وەرزەکانی خوێندنی یەکەم و دووەم پێك دێت و، وەرزی یەکەم لە پێش کۆتاییهاتنی مانگی (٩) نۆ و وەرزی دووەمیش بەر لە کۆتاییهاتنی مانگی (١) یەك دەست پێ دەکات.

چوارەم: هەر ساڵێکی خوێندن دەبێت لە (١٧٠) سەد و حەفتا ڕۆژی خوێندن کەمتر نەبێت و، هیچ حەفتەیەك لە (٥) پێنج ڕۆژی خوێندن کەمتر نەبێت، وهەر ڕۆژێکی خوێندنیش لە (٥) پێنج کاژێری (٦٠) شەست خولەکی کەمتر نەبێت.

پێنجەم: هەموو قوتابیان و خوێندکارانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافی ئەم پشووانەیان هەیە:

١- پشووی سەری ساڵ، کە نابێت لە رۆژی (٣٠) سی کانونی یەکەم تا ڕۆژی (٢) دووی کانونی دووەم کەمتر بێت.

٢- پشووی نیوەی ساڵ، بە گوێرەی ساڵنامەی دامەزراوەکەیە.

٣- پشووی بەهارە، کە نابێت لە ڕۆژی (١٩) نۆزدەی ئازار تا ڕۆژی (٢٤) بیست و چواری ئازار کەمتر بێت.

٤- پشووی هاوینە، کە نابێت لە (٢) دوو مانگ کەمتر بێت.

٥- ئەو پشووانەی کە دامەزراوەکە بۆ خۆی دیارییان دەکات.

٦- ئەو پشووانەی کە وەزارەت یاخود ئەنجومەنی وەزیران لە بەر بارودۆخی نائاسایی بڕیاریان لەسەر دەدات.

ماددەی (٥٥):

ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوەی پەروەردەیی حکومی بۆ ناحکومی:-

یەکەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی یازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانە و خوێندنگەیەکی حکومی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیەکە جگە لە مەرجی بوونی جێگا و مەرجی زانینی زمان. جگە لەوە قوتابی و خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

دووەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی یازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانە و خوێندنگەیەکی حکومی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیەکە جگە لە مەرجی بوونی جێگا و مەرجی زانینی زمان و بە مەرجێك لە گەڵ سیستەمی قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە

نێودەوڵەتییەکە یان بیانییەکە بگونجێت. جگە لەوە قوتابی و خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

سێیەم: خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی دەتوانێت لە خوێندنگەیەکی حکومی بۆ خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بگوازێتەوە، بە مەرجێك وەزارەت ڕازی بێت و بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیە خۆماڵییەکە جگە لە مەرجی بوونی جێگا و مەرجی زانینی زمان.

چوارەم: خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی دەتوانێت لە خوێندنگەیەکی حکومی بۆ خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بگوازێتەوە، بە مەرجێك وەزارەت ڕازی بێت و بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکە/بیانییەکە جگە لە مەرجی بوونی جێگا و مەرجی زانینی زمان و بە مەرجێك لە گەڵ سیستەمی قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکە یان بیانییەکە بگونجێت.

پێنجەم: خوێندکاری پۆلی یەکەمی پەیمانگە تا پۆلی پێنجەمی پەیمانگە، دەتوانێت لە پەیمانگەیەکی حکومی بۆ پەیمانگەیەکی ناحکومی بگوێزێتەوە بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن پەیمانگە ناحکومیەکە جگە لە مەرجی بوونی جێگا و مەرجی زانینی زمان و مەرجی پسپۆری. جگە لەوە خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

ماددەی (٥٦):

ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی بۆ حکومی.

یەکەم: **ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی خۆماڵی بۆ دامەزراوەیەکی حکومی:**

١- قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی یازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی حکومی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن قوتابخانە و خوێندنگە حکومییەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجەکانی قوتابخانە و خوێندنگە تایبەتمەندەکان. جگە لەوە قوتابی و خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

٢- خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی دەتوانێت لە خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بۆ خوێندنگەیەکی حکومی بگوازێتەوە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە حکومیەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجەکانی خوێندنگە تایبەتمەندەکان.

٣- خوێندکاری پۆلی یەکەمی پەیمانگە تا پۆلی پێنجەم، دەتوانێت لە پەیمانگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بۆ پەیمانگەیکی حکومی بگوێزێتەوە بە مەرجێك وەزارەت ڕازی بێت و بە پێی سیستەمی وەرگرتنی وەزارەت بێت و بە مەرجێك پێش

کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن پەیمانگە حکومیەکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و مەرجی زانینی زمان و مەرجی پسپۆری و مەرجی تەمەن و ساڵانی کەوتن. جگە لەوە خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاری کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

دووەم: **ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ دامەزراوەیەکی حکومی:**

١- قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی دەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانەیەك و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ قوتابخانەیەك و خوێندگەیەکی حکومی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن قوتابخانە و خوێندنگە حکومییەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجەکانی قوتابخانە و خوێندنگە تایبەتمەندەکان. جگە لەوە ئەو قوتابی و خوێندکارانە لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاری کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

٢- خوێندکاری پۆلی یازدەیەم و دوازدەیەمی ئامادەیی دەتوانیت لە خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ خوێندنگەیەکی حکومی بگوازێتەوە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە حکومیەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجەکانی خوێندنگە تایبەتمەندەکان. بەڵام لە ساڵی خوێندنی ٢٠٢٢/٢٠٢١ ، تەنها لە کاتی گواستنەوەی خانەوادەی خوێندکار بۆ قەزایەکی دیکە مافی گواستنەوەی خوێندکاری پۆلی یازدەیەم و دوازدەیەم بۆ خوێندنگەیەکی حکومی هەیە، ئەویش بە مەرجێك لەو قەزایە خوێندنگەی ناحکومی نێودەوڵەتی یاخود بیانی نەبێت و بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن ئامادەییە حکومیەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجەکانی خوێندنگە تایبەتمەندەکان.

٣- خوێندکاری پۆلی یەکەمی پەیمانگە تا پۆلی پێنجەم، دەتوانیت لە پەیمانگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ پەیمانگەیکی حکومی بگوێزێتەوە بە مەرجێك وەزارەت ڕازی بێت و بە پێی سیستەمی وەرگرتنی وەزارەت بێت و بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن پەیمانگە حکومیەکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و مەرجی زانینی زمان و مەرجی پسپۆری و مەرجی تەمەن و ساڵانی کەوتن. جگە لەوە خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

ماددەی (٥٧):

ڕێکارەکانی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی بۆ ناحکومی.

یەکەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانەیەك و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی دیکە هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیەکە نوێکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و زانینی زمان. جگە لەوە قوتابی و خوێندکارانی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تاکوو یازدەیەمی ئامادیی لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

دووەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانەیەك و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیەکە نێودەوڵەتییە و بیانییەکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و زانینی زمان و بە مەرجێك لە گەڵ سیستەمی قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییەکە یان بیانییەکە بگونجێت. جگە لەوە قوتابی و خوێندکارانی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تاکوو یازدەیەمی ئامادیی لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

سێیەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانەیەك و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن خوێندنگە ناحکومیەکە نێودەوڵەتییە و بیانییەکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و زانینی زمان. جگە لەوە قوتابی و خوێندکارانی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تاکوو یازدەیەمی ئامادیی لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت. بەڵام لە ساڵی خوێندنی ٢٠٢٢/٢٠٢١ ، تەنها لە کاتی گواستنەوەی خانەوادەی خوێندکار بۆ قەزایەکی دیکە مافی گواستنەوەی خوێندکاری پۆلی یازدەیەم و دوازدەیەم بۆ خوێندنگەیەکی ناحکومی خۆماڵی هەیە، ئەویش بە مەرجێك لەو قەزایە ئامادەیی ناحکومی نێودەوڵەتی یاخود بیانی نەبێت و بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن ئامادەییە ناحکومیە خۆماڵییەکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجی زمان.

چوارەم: قوتابی پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تا خوێندکاری پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی مافی گواستنەوەی لە قوتابخانەیەك و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی بۆ قوتابخانە و خوێندنگەیەکی ناحکومی نێودەوڵەتی و بیانی دیکە هەیە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیەکە نێودەوڵەتییە و بیانییە نوێکە جگە لە مەرجی بونی جێگا و زانینی زمان و بە مەرجێك لە گەڵ سیستەمی قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیە نێودەوڵەتییە یان بیانییە نوێکە بگونجێت. جگە لەوە قوتابی و خوێندکارانی

پۆلی یەکەمی بنەڕەتی تاکوو یازدەیەمی ئامادیی لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

پێنجەم: خوێندکاری پۆلی یەکەمی پەیمانگە تا پۆلی پێنجەمی پەیمانگە، دەتوانیت لە پەیمانگەیەکی ناحکومی بۆ پەیمانگەیەکی ناحکومی دیکە بگوازێتەوە، بە مەرجێك پێش کۆتاییهاتنی مانگی یەکەمی ساڵی خوێندن بێت، و بێ دانانی هیچ مەرجێك لە لایەن پەیمانگە ناحکومیە نوێکە جگە لە مەرجی جێگا و مەرجی پسپۆری. جگە لەوە خوێندکار لە بارودۆخی تایبەتدا کە وەزارەت پێشوەخت دیاریی کردوون، مافی گواستنەوەیان هەیە، هەرچەندە لە مانگێك زیاتر بەسەر ساڵی خوێندن تێپەڕ بووبێت.

ماددەی (٥٨):

ئەرکە لەسەر هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، بەڵگەی گواستنەوە لە ماوەی (٧) حەوت ڕۆژی دەوامدا بدات بە قوتابی و خوێندکار کە دامەزراوەکە ڕازیبووە لەسەر گواستنەوەی، بەڵام بە ڕەچاوکردنی ماددەکانی پێشوو.

ماددەی (٥٩):

قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی:-

یەکەم: ئەو قوتابی و خوێندکارانەی کە زیاتر لە (٣) سێ ساڵ بێت هەرێمیان بەجێ هێشتبێت و لە ولاتێکی دەرەوە پۆلێکی خوێندنیان بڕیبێت و ئێستا هاتبێتنەوە هەرێم، و ئەو قوتابی و خوێندکارانەی لەدەرەوەی هەرێم لەدایکبوون و بیانەوێت لە هەرێم درێژە بە خوێندنی بدەن ئەم ئاسانکارایانەی خوارەوەیان بۆ دەکرێت:

١- کەمترین نمرەی دەرچوونی قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی لە ساڵی یەکەم و دووەم بەڕێژەی (٢٠٪) بیست لەسەد دەبێت لە وانەی زمانی کوردی.

٢-کەمترین نمرەی دەرچوونی قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی لە ساڵی یەکەم و دووەم بەڕێژەی (٢٠٪) بیست لەسەد دەبێت لە وانەی زمانی عەرەبی بە مەرجێك قوتابییەکە یاخود خوێندکارەکە لە وڵاتێکی عەرەبییەوە نە هاتبێتەوە.

٣- کەمترین نمرەی دەرچوونی قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی لە ساڵی سێیەم بە ڕێژەی (٣٠٪) سی لە سەد دەبێت، لە وانەکانی زمانی کوردی، و زمانی عەرەبی بە مەرجێك قوتابییەکە یاخود خوێندکارەکە لە وڵاتێکی عەرەبییەوە نە هاتبێتەوە.

٤- کەمترین نمرەی دەرچوونی قوتابیان و خوێندکارانی گەڕاوە و بیانی لە ساڵی چوارەم بە ڕێژەی (٤٠٪) چل لە سەد دەبێت لە وانەکانی زمانی کوردی و زمانی عەرەبی بە مەرجێك قوتابییەکە یاخود خوێندکارەکە لە وڵاتێکی عەرەبییەوە نە هاتبێتەوە.

٥- لە ساڵی پێنجەمەوە ئەو قوتابي و خوێندکارانە هەمان مامەڵەی نمریان لەگەڵ دەکرێت لەو دوو وانەیەدا وەك هەر قوتابی و خوێندکارێکی تری هەرێم.

٦- ئەگەر ئەو قوتابی و خوێندکارانە لە ماوەی (٤) چوار ساڵ لە گەڕانەوەیان بۆ هەرێم گەیشتنە پۆلی دوازدەیەم، ئەوکات دەبەخشرێن لە تاقی کردنەوەی هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی.

٧- ئەگەر ئەو قوتابی و خوێندکارانە پاش (٥) پێنج ساڵ لە گەڕانەوەیان بۆ هەرێم گەیشتنە پۆلی دوازدەیەم، ئەوکات پێویستە لە تاقیکردنەوەی وەزاری لەو دوو وانەیەدا کەمترین نمرەی دەرچوون بە رێژەی (٥٠ ٪) پەنجا لە سەد بەدەست بهێنن، بەلام ئەو نمرانە بۆ کێبڕکێی چوونە زانکۆ و پەیمانگاکانی خوێندنی باڵا ئارەزوومەندانە هەژمار دەکرێت.

٨- قوتابخانە و خوێندنگە ناحکومیەکان بەرپرسن لەبەهێزکردنی توانای ئەو قوتابی و خوێندکارانەی لەو وانانەدا لاوازن بۆ ئەم مەبەستەش دەبێت دامەزراوەکان تۆماری تایبەتیان هەبێت سەبارەت بەو کارانەی بۆ ئەو قوتابی و خوێندکارانەی دەکەن.

٩- دەکرێت، ئەگەر دامەزراوەکە توانای هەبوو، وەڵامدانەوەی پرسیارەکانی تاقی کردنەوەکانی رۆژانە و مانگانە و کۆتایی ساڵی ناو قوتابخانە و خوێندنگە لەوانەکانی پەروەردەی ئاینی و کۆمەلایەتی، بەو زمانە بێت کە قوتابییەکە باشتر دەیزانێت.

دووەم: تەنها ئەو قوتابیانە بۆیان هەیە لەخوێندنی عەرەبی بخوێنن کە لەولاتێکی عەرەبی یان لە قوتابخانەیەکی زمانی عەرەبی هاتبن یاخود دایك یان باوکیان بە ڕەگەز عەرەب بن.

ماددەی (٦٠):

ماوەکانی خوێندن:-

یەکەم: کاژێرەکانی کارکردنی هیچ باخچەیەکی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیەکی ناحکومی، نابێت لە ڕۆژێکدا لە (٥) پێنج کاژێر کەمتر بێت.و نابێت لە حەفتەیەك لە (٥) پێنج ڕۆژ کەمتر بێت، و لە ساڵێکدا لە (١٧٠) سەد و حەفتا ڕۆژ کەمتر بێت.

دووەم: دەکرێت باڵەخانەی قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەی ناحکومی، بۆ دوو دەوامی لەدوا یەك بەکار بێت.

ماددەی (٦١):

یەکەم: زۆرترین ژمارەی ڕۆژی خوێندنی ڕێگەپێدراو بۆ نەهاتنی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوە ناحکومیە خۆماڵییەکان هەمان ڕێژەی نەهاتن دەبێت کە لە دامەزراوە حکومیەکان پیادە دەکرێت.

دووەم: زۆرترین ژمارەی ڕۆژی خوێندنی ڕێگەپێدراو بۆ نەهاتنی قوتابیان و خوێندکاران لە دامەزراوە ناحکومیە نێودەوڵەتی و بیانییەکان بەپێی سیستەمی تایبەتی خۆیان دەبێت کە پێشتر لە وەزارەت پەسەندکراوە.

ماددەی (٦٢):

یەکەم: باخچەکانی منداڵان منداڵانی تەمەن (٤) چوار ساڵ و (٥) پێنج ساڵ وەردەگرن. هەر منداڵێك پێش کۆتاییهاتنی ساڵ (١٢/٣١)، تەمەنی ببێتە چوار ساڵ دەتوانێت لە باخچەی منداڵان دەست پێ بکات.

دووەم: دەبێت قوتابخانەی بنەڕەتی ناحکومی لە ساڵی یەکەمی دامەزراندنی، بە لایەنی کەم پۆلەکانی یەکەم تا سێیەم بکاتەوە.

سێیەم: خوێندنگەی ئامادەیی ناحکومی لە ساڵی یەکەمی دامەزراندنی، دەتوانێت تەنها پۆلەکانی دەیەم و یازدەیەم بکاتەوە، بۆ ئەوەی لە ساڵی پاشتر پۆلی دوازدەیەمیش بکاتەوە.

چوارەم: دەبێت پەیمانگەی ناحکومی لە ساڵی یەکەمی دامەزراندنی، بە لایەنی کەم پۆلەکانی یەکەم و دووەم بکاتەوە، بۆ ئەوەی لە ماوەی (٣) سێ ساڵدا پاش دامەزراندن ببێتە خاوەنی خوێندکارانی گشت پۆلەکانی یەکەم تا پێنجەم.

پێنجەم: دەکرێت باڵەخانەی دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی لە پۆلەکانی یەکەمی خوێندنی بنەڕەتی تا پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی بگرێتە خۆ، بەو مەرجەی پەرژینێك قوتابیانی بنەڕەتی لە خوێندکارانی ئامادەیی جیا بکاتەوە.

شەشەم: دەکرێت باڵەخانەی دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، منداڵی باخچەی منداڵان تا خوێندکارانی پۆلی دوازدەیەمی ئامادەیی لەخۆ بگرێت، بەو مەرجەی پەرژینێك منداڵانی باخچە و قوتابیانی قوتابخانە و خوێندکارانی ئامادەیی لە یەك جیا بکاتەوە و، بەو دامەزراوەیە دەگوترێت کۆمەڵگەی پەروەردەیی.

حەوتەم: بۆ درێژەدان بە خوێندن، هەموو دامەزراوەیەکی ناحکومی مافی کردنەوەی پۆلی بەرزتری هەیە، بەو مەرجەی مۆڵەتی بۆ ئەوە وەرگرتبێت یان وەرگرێت.

ماددەی (٦٣):

بۆ هاوکاریکردنی ئەو قوتابی و خوێندکارانەی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومییانەی کە پێویستیان بە هاوکاریی زیاتر هەیە، دامەزراوەکان مافی کردنەوەی خولی بەهێزترکردنیان بۆ گشت قوتابیان و خوێندکارانی خۆیان و لە باڵەخانەکانی خۆیان لە کاتی هاوین و بە نرخێکی گونجاو هەیە. جگە لەوە دامەزراوەکان مافی کردنەوەی خولی تریان نییە.

بەشی حەوتەم
سیستەمی کارگێڕی و دارایی

ماددەی (٦٤):

سیستەمی کارگێڕی:-

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی بە پێی ئەو سیستەمە کارگێڕییە کار دەکات کە مۆڵەتی لەسەر وەرگرتووە.

دووەم: پێویستە هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی کەسێك دەستنیشان بکات وەك ڕێکخەر و نوێنەری خۆی بۆ پەیوەندیکردن لەگەڵ وەزارەت و دامودەزگاکانی.

سێیەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان نوسراوەکانیان ئاراستەی (بەڕێوبەرایەتیی پەروەردەی قەزا) دەکەن، و ئەگەر پێویستی کرد نوسراوەکان پاشان بەرز دەکرێنەوە بۆ سەروتر.

ماددەی (٦٥):

لیژنەکان:-

یەکەم: ئەرکە لەسەر هەموو قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگەیەکی ناحکومی بە لایەنی کەم ئەم لیژنانەی هەبێت:

١- لیژنەی تاقیکردنەوەکان.

٢- لیژنەی وردبینی.

٣- لیژنەی تۆماری گشتی.

٤- لیژنەی چالاکییەکان.

٥- لیژنەی هونەری بۆ کاروباری وەرزشی، هونەری و ئەدەبی.

٦- لیژنەی ژینگە و پاکوخاوێنی و بەدواداچوونی تەندروستی.

دووەم: وەزارەت مافی دانانی لیژنەی دیکەی هەیە. لە کاتی دانانی لیژنەی دیکە دەبێت دامەزراوەکە پێش دەستپێکی ساڵی خوێندن لەو زیادکردنە ئاگادار بکرێتەوە.

ماددەی (٦٦):

تۆمارەکانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان:-

یەکەم: پێویستە هەموو باخچەیەکی منداڵانی ناحکومی ئەم تۆمارانەی هەبێت:

١- تۆماری گشتی کە ژمارە و ناو و تەمەنی گشت منداڵەکانی تێدا دەبێت.

٢- تۆماری میلاکی گشت کارمەندانی باخچەکە، و ناونیشان و بڕوانامەکانیان.

٣- تۆماری کەلوپەل، کە گشت کەلوپەلەکانی باخچەکە لە خۆ دەگرێت.

٤- تۆماری سەردانی سەرپەرشتیاران، کە تێیدا ڕۆژی سەردانی سەرپەرشتیار و تێبینییەکانی تێیدا تۆمار دەکرێت.

٥- تۆماری تەلاری دامەزراوەکە، کە زانیاریی وردی لەبارەی ژمارە و ڕووبەری ژوور و هۆڵەکان و ژوورەکانی کارگێڕی و ڕووبەرەکانی دیکەی باخچەکەی تێدا تۆمار دەکرێت.

٦- تۆماری کۆبوونەوەکان، کە لەناویاندا پوختەی کۆبوونەوەکانی ناو باخچەکە تۆمار دەکرێت.

دووەم: پێویستە هەموو قوتابخانە و خوێندگە و پەیمانگەیەکی ناحکومی ئەم تۆمارانەیان هەبێت:
١- تۆماری گشتی کە ژمار و، ناو و تەمەنی قوتابیان و خوێندکاران و پۆلەکانیان و نمرەی کۆتاییان لە بابەتە جۆراوجۆرەکان و زانیاریی دیکەی پێویست بگرێتە خۆ.

٢- تۆماری میلاکاتی پەروەردە و فێرکاری، کە ناوی سیانی فەرمانبەر و کارمەندانی تری ناو دامەزراوەکە و ڕۆژ و مانگ و ساڵی لەدایکبوونیان و بڕوانامەکانیان و ناونیشانی وەزیفی و پسپۆڕییان و مێژووی دامەزراندن و دەستبەکاربوونیان لە دامەزراوەکە و ناوی ئەو دامەزراوەی کە لێوەی هاتووە، بگرێتە خۆ.

٣- تۆماری نمرەکان، کە تێیدا نمرەکانی هەر قوتابی و خوێندکارێك لە هەر بابەتێك و هەموو تاقیکردنەوە و هەموو وەرزەکان بگرێتە خۆ.

٤- تۆماری قوتابیان و خوێندکارانی ئامادەنەبوو.

٥- تۆماری بڕوانامەی هاتوو و بڕوانامەی دەرچوو لە دامەزراوەکە.

٦- تۆماری کەلوپەل، کە گشت کەلوپەلەکانی دامەزراوەکەی تێدا تۆمار کراوە.

٧- تۆماری بەدواداچوون، کە ئاستی ئەکادیمی قوتابیان و خوێندکاران دەگرێتە خۆ، لە ناویشیاندا نمرە و ئاستەکانیان.

٨- تۆماری سەردانیکردنی سەرپەرشتیار، کە تێیدا ڕۆژی سەردانی سەرپەرشتیار و تێبینی و هەڵسەنگاندنەکانی بۆ کادیرانی پەروەردە و فێرکاری، تێیدا تۆمار کرابێت.

٩- تۆماری سەردانیکردنی بەڕێوەبەر بۆ پۆلەکان، کە تێیدا دیدەنیکردنی بەڕێوەبەر لە پۆل و هەڵسەنگاندنی ئەدای مامۆستا لە کاتی وانەوتنەوە و چۆنیەتیی بەشداریکردنی قوتابی و خوێندکار لە وانەکە و ئاستی سەرکەوتنی مامۆستا لە بەکارهێنانی هۆکارەکانی فێرکردن، تێیدا تۆمار کرابێت.

١٠- تۆماری قوتابیان و خوێندکارانی دەرنەچوو کە تێیدا ناوی ئەو قوتابی و خوێندکارانە تۆمار دەکرێت کە دەرنەچوون، لەگەڵ ساڵی لەدایکبوون و نمرەکانیان لە بابەتە جۆراوجۆرەکان.

١١- تۆماری کۆبوونەوەکان، کە لەناویاندا پۆختەی کۆبوونەوەکانی ناو دامەزراوەکە تۆمار دەکرێت.

١٢- تۆماری تەلاری دامەزراوەکە، کە زانیاریی وردی لەبارەی ژمارە و ڕووبەری پۆل و تاقیگە و ژوورەکانی کارگێڕی و ڕووبەرەکانی دیکەی تەلاری دامەزراوەکەی تێدا تۆمار دەکرێت.

سێیەم: وەزارەت مافی زیادکردنی تۆماری هەیە، بە مەرجێك بەر لە دەستپێکی ساڵی خوێندنی نوێ، دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومییەکانی لێ ئاگادار بکرێتەوە.

ماددەی (٦٧):

ڕاپۆرتی ساڵانە:-

پێویستە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان پێش ڕۆژی یەکی مانگی (٧) حەوت ڕاپۆرتی ساڵانەی خۆیان بە زمانی کوردی، دەربارەی چۆنیەتی بەڕێوەچوونی پرۆسەی خوێندن و چالاکیەکان، پێشکەش بە (بەڕێوبەرایەتی پەروەردەی قەزا) بکەن.

ماددەی (٦٨):

یەکەم: بەشی کارگێڕی دامەزراوە ناحکومیەکان کارئاسانی بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنی بەخێوکاران دەکات. ئەنجومەنەکە هەمان ئەو کارانە دەکات کە لەڕێنماییەکانی ئەنجومەنی بەخێوکاران لە دامەزراوە حکومیەکان هاتووە.

دووەم: ئەگەر قوتابیان و خوێندکاران ویستیان نوێنەرایەتی پیشەیی خۆیان لە قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە دروست بکەن، دەبێت بەشی کارگێڕی قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە ناحکومیەکان کارئاسانیان بۆ بکەن.

ماددەی (٦٩):

کرێی خوێندن و نرخەکان:-

یەکەم: هەموو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافی وەرگرتنی کرێی ساڵانەی خوێندنیان هەیە. کرێی ساڵانەی خوێندن پەرتووکەکانی خوێندن و جلی یەکپۆشی لە خۆ دەگرێت.

دووەم: بۆ ئەو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیانەی پێش دەرچوونی ئەم رێنماییە دامەزراون، کرێی ساڵانەی خوێندن بە پێی ئەو مۆڵەتە دەبێت کە دامەزراوەکە پێشتر وەری گرتووە، بەڵام لە کاتی نوێکردنەوەی مۆڵەت وەزارەت مافی هەیە کرێی ساڵانە کەم بکاتەوە گەر بارودۆخی دارایی هەرێم ئەوە بخوازێت.

سێیەم: بۆ ئەو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیانەی پاش دەرچوونی ئەم رێنماییە دادەمەزرێن، کرێی ساڵانەی خوێندن بە پێی بڕیاری وەزارەت دەبێت و بە رەچاوکردنی دۆخی دارایی خەڵکی هەرێم.

چوارەم: نابێت قوتابیان و خوێندکاران و کەسوکاریان بە ئەرکی دارایی یان پێبەخشین لە قوتابخانە و خوێندنگە پەیمانگە ناحکومیەکاندا پابەند بکرێن جگە لە کرێی خوێندن نەبێت کە پەرتووکەکانی خوێندن و جلی یەکپۆشیش لە خۆ دەگرێت. ئەو خزمەتگوزاریانەی لە دەرەوەی پرۆسەی خوێندنن، وەك خزمەتگوزاری هاتووچۆ و نانخواردن بە نرخێك دەبێت کە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکە خۆی لە کاتی وەرگرتنی قوتابی و خوێندکار بەخێوکاری لێ ئاگادار دەکاتەوە.

پێنجەم: نرخی شتومەکی فرۆشگا، لە لایەن دامەزراوە پەروەردییە ناحکومیەکە دادەنرێت.

شەشەم: پێویستە گرێبەستێك لە نێوان دامەزراوە و بەخێوکار هەبێت پێش دەستپێکردن بە خوێندن.

حەوتەم: وەرگرتنی کرێی ساڵانەی خوێندن لەلایەن دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان لە رێگەی ژمارەیەکی بانکییەوە دەبێت کە دامەزراوەکە دەیکاتەوە لە بانکێکی حکومی یان ناحکومی.

هەشتەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافی خۆیانە کرێی ساڵانەی خوێندن هەر دوو ساڵ جارێك بە رێژەی (٢٪) دوو لە سەد بەرز بکەنەوە، ئەویش پاش ئاگادارکردنەوەی نوسینەکی بەخێوکاران پێش دەسپێکی ساڵی خوێندن بە (٤) چوار مانگ و رەزامەندی وەزارەت.

ماددەی (٧٠):

پشکەکانی (قیستەکانی) کرێی خوێندن:-

یەکەم: کرێی ساڵانەی خوێندن، لە دوو پشك کەمتر نابێت.

دووەم: پشکی یەکەم لە کاتی تۆمارکردن یان پێش دەستپێکردنی ساڵی خوێندن دەدرێت.

سێیەم: پشکی دووەم پێش دەستپێکی وەرزی دووەمی خوێندن دەدرێت.

چوارەم: دامەزراوەکە، مافی زیادکردنی پشکی خوێندنی بۆ زیاتر لە (٢) دوو پشك هەیە.

پێنجەم: بەخێوکار مافی پێدانی پشکەکانی بە جیا یان پێکەوە هەیە.

شەشەم: ئەگەر بەخێوکار پەشیمان بوو لە دانانی یان بەردەوامبوونی منداڵەکەی یان قوتابی/خوێندکار لەو دامەزراوەیە لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژدا لە ڕۆژی پێدانی پشکی یەکەمی خوێندن، ئەرکە لەسەر دامەزراوەکە (٩٠٪) نەوەد لە سەدی پارەکە بۆ بەخێوکار بگەڕێنێتەوە. ئەگەر قوتابی و خوێندکار وەرزی دووەمی لە دامەزراوەکە دەست پێ نەکرد، نیوەی کرێی ساڵانی خوێندنی بۆ دەگەرێندرێتەوە.

ماددەی (٧١):

ڕێکارەکانی دامەزراوە پەروەدەییە ناحکومیەکان لە کاتی نەدانی کرێی ساڵانە:-

یەکەم: هەموو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، مافی ئەوەیان هەیە داوا لە وەزارەت بکەن کە ئەو قوتابی و خوێندکارانەی بەخێوکارانیان پاش ئاگادارکردنەوەش، پشکەکانی کرێی ساڵانە لە کاتی خۆی نادەن، لە دامەزراوەکە بگوێزرێنەوە بۆ دامەزراوەیەکی پەروەردەیی حکومی یان ناحکومی دیکە.

دووەم: لە کاتی داواکردنی دامەزراوەکە لەسەر گواستنەوەی ئەو قوتابی و خوێندکارانە، وەزارەت لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژدا داواکە پەسەند دەکات و لەو ماوەیەدا قوتابییەکە یان خوێندکارەکە دەگوێزرێتەوە بۆ دامەزراوەیەکی پەروەردەیی حکومی جگە لە پەیمانگەکان، یان ناحکومی ئەگەر بەخێوکار و خوێندکار خۆی ویستی کرێی خوێندن بدات.

سێیەم: لەکاتی دەستەبەرنەکردنی کرێی ساڵانەی خوێندن لە کاتی خۆی دامەزراوەکە مافی هەیە ڕێکاری یاسایش بگرێتە بەر.

چوارەم: لەکاتی دەستەبەرنەکردنی کرێی ساڵانەی خوێندن لە کاتی خۆی دامەزراوە مافی هەیە بڕوانامە و بڕوانامەی گواستنەوە نەدات بە قوتابی و خوێندکار تاکوو پشکەکان تەواو دەدرێت.

ماددەی (٧٢) :

باجەکان:-

پێویستە دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان ئەو باجانە بدەن، کە بە پێی یاسا بەرکارەکان دەکەوێتە سەر شانیان، جگە لە باجی خانووبەرە کە دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنی تەلارەکە.

ماددەی (٧٣):

کاروباری دارایی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان ملکەچی یاسا داراییە کارپێکراوەکان و دیوانی چاودێری دارایی هەرێم دەبن.

ماددەی (٧٤):

مووچەی مامۆستا و فەرمانبەران لە ڕێگەی ژمارەی بانکییەوە دەدرێت.

بەشی هەشتەم
سەرپێچی و سزاکان

ماددەی (٧٥):

جۆری سزاکان:-

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی سەرپێچی حوکمەکانی یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی هەرێم ژمارە (١٤)ی ساڵی (٢٠١٢) بکات سزا دەدرێت بە یەکێك لەم دوو سزایە:

١- دەستگرتن بەسەر قوتابخانە یان پەیمانگە ناحکومیەکەدا بە شێوەیەکی کاتی و بەڕێوەبردنی لە لایەن وەزارەتەوە تاکوو کێشەکان بە پێی حوکمەکانی یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی هەرێم چارەسەر دەکرێن.

٢- ئەگەر کێشەکان بەردەوام بوون، ئەوا مۆڵەتەکەی هەڵدەوەشێندرێتەوە و قوتابخانە/خوێندنگە/ پەیمانگە ناحکومیەکە دادەخرێت.

دووەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی سەرپێچی ڕێنماییەکان بکات، سزا دەدرێت بە یەکێك لەم سزایانە:

١- هۆشداری دامەزراوەکە و سەپاندنی گرتنەبەری چاکسازی.

٢- هۆشداری دامەزراوەکە و سەپاندنی گرتنەبەری چاکسازی و سەپاندنی سزای دارایی.

٣- هۆشداری دامەزراوەکە و سەپاندنی گرتنەبەری چاکسازی و سزای دارایی و مەعنەوی.

٤- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.

٥- هەر سزایەکی دیکە کە وەزارەت بە پەسەندی دەزانێت.

ماددەی (٧٦):

یەکەم: شێواز و بڕی سزاکان بە پێی خشتەیەك دەبێت کە وەزارەت ساڵانە پێش ڕۆژی یەکی مانگی (٨) هەشتی هەر ساڵێك دەستنیشانی دەکات.

دووەم: بە پێی یاسای قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی هەرێم سزای دارایی لە (١٠٠٠٠٠٠) دە ملیۆن دیناری عێراقی کەمتر نابێت و لە (١٥٠٠٠٠٠٠) سەد و پەنجا ملیۆن دیناری عێراقی زیاتر نابێت.

ماددەی (٧٧):

ڕێکاری لێکۆڵینەوە و بڕیاردان سەبارەت بە پێشێلکاری وسەرپێچییەکان:-

یەکەم: کاتێك "بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان" سکاڵایەك یان زانیارییەکی پێ دەگات کە دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی پێشێلکاریی یاسایی یاخود سەرپێچی ڕێنماییەکانی کردووە، لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە لە وەزارەت دەست بە بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە لەو بوارە دەکات.

دووەم:

١- دەبێت "لیژنەی لێکۆڵینەوە"، لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژ لە گەیشتنی سکاڵاکە یان زانیارییەکان پەیوەندی بە بەڕێوەبەرایەتی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکە بکات و داوای ڕوونکردنەوەی لێ بکات سەبارەت بە هەموو ئەو تۆمەتانەی ئاڕاستەی دامەزراوەکە کراوە.

٢- دەبێت وەڵامی بەڕێوەبەرایەتی دامەزراوە پەروەردەییەکە لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژدا بگات بە "لیژنەی لێکۆڵینەوە".

سێیەم: دوای وەرگرتنی وڵامی دامەزراوە پەروەردەییەکە، "لیژنەی لێکۆڵینەوە" دەست بە پرۆسەی تاوتوێکردنی بابەتەکە دەکات و لە ماوەیەك کە لە (١٥) پازدە ڕۆژ زیاتر نەبێت بڕیار لەسەر پەروەندەکە دەدات.

چوارەم: لە کاتی نەسەلماندنی تۆمەتەکان، "لیژنەی لێکۆڵینەوە" بڕیار لەسەر داختسنی پەروەندەکە دەدات و دامەزراوە پەروەردەییەکەی لێ ئاگادار دەکاتەوە.

پێنجەم: ئەگەر پێشێلکاریی یاسایی یان سەرپێچی ڕێنماییەکان یان ئاستنزمی دامەزراوەکە سەلمێنرا، "لیژنەی لێکۆڵینەوە" پێشنیاری جۆر و بڕی سزاکان بۆ وەزارەت دەکات.

شەشەم: وەزارت بڕیار لەسەر سزادان یان سزانەدان و شێواز و بڕی سزاکان دەدات.

حەوتەم: ئەگەر دامەزراوە پەروەردەییەکە پاش هۆشداریکردنی فەرمی لە لایەن وەزارەتەوە ڕێکار و چاکسازیی پێویستی نەگرتە بەر لە ماوەی (٣) سێ مانگدا، یاخود پابەند نەبوو بە بڕیار و ڕێنماییەکان، ئەوکات "وەزارەت" مافی سەپاندنی سزای دارایی و هۆشداری زیاتری هەیە.

هەشتەم: ئەگەر دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکە پاش هۆشداری دووەم بە (٣) سێ مانگ ڕێکارە پێویستەکانی نەگرتە بەر و چاکسازی نەکرد، ئەوکات پێویستە وەزارەت بڕیار لەسەر هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت بدات.

نۆیەم: لە حاڵەتی سەپاندنی سزای هەڵوەشاندنەوە لەلایەن وەزارەتەوە، خاوەنی مۆڵەت مافی تانەلێدانی لە بڕیارەکە لای "ئەنجومەنی وەزیران" هەیە، لە ماوەیەك کە لە (٧) حەوت ڕۆژی دەوام زیاتر نەبێت لە ڕۆژی گەیشتنی بڕیاری وەزارەت بە خاوەنی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکە و ئەنجومەنی وەزیرانیش لە ماوەی (١٥) پازدە ڕۆژ لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی داواکارییەکە بڕیاری کۆتایی خۆی دەردەکات و و بڕیارەکەش شیاوی تانەلێدان دەبێت لەبەردەم دادگای کارگێڕیدا.

دەیەم: لە حاڵەتی سەپاندنی سزا لەلایەن وەزارەتەوە، خاوەنی مۆڵەت مافی تانەلێدانی لە بڕیارەکە لای (وەزیر) هەیە، لە ماوەیەك کە لە (٧) حەوت ڕۆژی دەوام زیاتر نەبێت لە ڕۆژی گەیشتنی بڕیاری وەزارەت بە خاوەنی دامەزراوە پەروەردەییەکە.

بەشی نۆیەم
حوکمی گشتی

ماددەی (٧٨):

مافی قوتابیان و خوێندکاران:-

مافەکانی قوتابیان و خوێندکارانی دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان، دەبێت پارێزراو بن.

ماددەی (٧٩):

ژمارەی منداڵ و قوتابی لە پۆلدا:-

یەکەم: نابێت هیچ پۆلێکی باخچەی منداڵان لە (٢٥) بیست و پێنج منداڵ زیاتر بێت و نابێت ڕووبەر بۆ هەر منداڵێك لە پۆلەکە لە (١،٥) یەك مەتر و نیو مەتردووجا کەمتر بێت.

دووەم: نابێت هیچ پۆلێکی قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە لە (٣٠) سی قوتابی زیاتر بێت، و نابێت ڕووبەر بۆ هەر قوتابی و خوێندکارێك لە پۆلەکە لە (١،٥) یەك مەتر و نیو مەتر دووجا کەمتر بێت.

ماددەی (٨٠):

دامەزراوەی هاوبەش و پشتیوانکراو:-

دەکرێت باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگانە و ناوەندەکانی تری خوێندن کە حکومەت خاوەنیانە و خەرجییان دەدات، لە لایەن کۆمپانیاکان یاخود ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان یان مەدەنییەکان، بە هاریکاری لەگەڵ حکومەت بەڕێوە ببردرێن. بەم جۆرە دامەزراوەیە دەوترێت دامەزراوەی پەروەردەیی هاوبەش و پشتیوانکراو.

ماددەی (٨١):

دەکرێت دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی قازانجنەویست بێت یاخود قازانجویست.

ماددەی (٨٢):

یەکەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، مافی دیزاینی جل و بەرگی یەکپۆشی تایبەت بە خۆیی هەیە و لە حەفتەی یەکەمی خوێندن بەسەر قوتابیان و خوێندکاران دابەش دەکرێت بە خۆڕایی.

دووەم: هەر دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی، مافی ڕێکخستنی گواستنەوەی قوتابیان و خوێندکارانی لە ماڵەوە بۆ قوتابخانە و خوێندنگە و بە پێچەوانەوە هەیە، بە نرخێك کە دامەزراوەکە بڕیاری لەسەر دەدات.

ماددەی (٨٣):

دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان مافی خۆیانە ڕاگەیاندنی خۆیان هەبێت، ئەویش پاش وەرگرتنی مۆڵەت لە وەزارەت و دامو دەزگا پەیوەندیدارەکانی تر.

ماددەی (٨٤):

یەکەم: دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکان مافی خۆیانە چالاکی جیاواز و فیستیڤاڵ و ئاهەنگی ڕۆشنبیری و خۆشی خۆیان ساز بکەن لە دەرەوی کاتەکانی خوێندن و بە مەرجێك کاریگەری لەسەر ڕەوشی خوێندن لە دامەزراوەکە نەبێت.

دووەم: ئەگەر ئەنجامدانی ئەو چالاکی و فیستیڤاڵ و ئاهەنگی ڕۆشنبیری و خۆشی کاریگەری لەسەر کات و ڕەوشی خوێندن بێت، دەبێت پێشوەختە ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پارێزگا وەرگیرێت.

ماددەی (٨٥):

دەبێت ئاڵای کوردستان و ئاڵای دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکە لەسەر یان لەبەردەم تەلاری دامەزراوەکە دابنرێت.

ماددەی (٨٦):

یەکەم: لە هەموو دامەزراوە پەروەردەییە ناحکومیەکاندا گشت ئەو کارانەی لەگەڵ پەیامی پەروەردە و فێرکاری ناگونجێن ڕێپێنەدراون، بەتایبەتیش ئەمانەی خوارەوە:

١- هەڵگرتنی چەك، تەنانەت ئەو چەکانەش کە لە ڕووی یاساییەوە مۆڵەتپێدراون و، هێنانی ئامێری بریندارکەر و مەترسیدار.

٢- جگەرەکێشان و فرۆشتنی ماددەی هۆشبەر و سەرخۆشکەر و هەر ماددەیەکی دیکەی قەدەغەکراو.

٣- ڕێکلامی بازرگانی و چالاکی حزبی.

٤- بەکارهێنانی توندوتیژیی جەستەیی و دەروونی و مەعنەوی؛ هەروەها ڕێگە بە بەکارهێنانی ڕەفتاری یەکترشکاندن نادرێت.

٥- بەکارهێنان و نیشاندانی ئەو دروشمانەی لەگەڵ بنەماکانی پێکەوەژیانی ئاشتییانە و ئایینی ونەتەوەیی گەلی کوردستان ناگونجێن.

دووەم: هەر کەسێك سەرپێچییەك بەرانبەر بە بڕگەکانی سەرەوەی ئەم ماددەیە بکات، سزای کارگێڕی دەدرێت، بێ ئەوەی ڕێگا لە سزایەکی تر بگرێت بەرانبەر بەو کەسە کە لە یاساکاندا هاتووە.

ماددەی (٨٧):

پێویستە هەموو دامەزراوەیەکی پەروەردەیی ناحکومی تابلۆیەکی خۆی بە تەلارەکەوە یان لەبەردەم تەلارەکە هەبێت، و بەم جۆرەی خوارەوە:

یەکەم: تابلۆیەکە لە (٣) سێ مەتر بە (١،٥) یەك مەتر و نیو مەتر بچوکتر نەبێت.

دووەم: ناوی دامەزراوەکە، وەك لە مۆڵەتەکەدا هاتووە، لەسەر تابلۆکە بنوسرێت.

سێیەم: ساڵی دروستبوونی دامەزراوەکە لەسەر تابلۆکە بنوسرێت.

چوارەم: لۆگۆی دامەزراوەکە لەسەر تابلۆکە وێنا بکرێت.

پێنجەم: تابلۆکە بە زمانی کوردی بنوسرێت، و دەکرێت جگە لەوە بە زمانی تریش بنوسرێت.

ماددەی (٨٨):

هاوپێچەکانی تەلارسازی و هاوپێچی خشتەی سزاکان و هاوپێچی بەشەکانی ئامادەیی پیشەیی بە بەشێکی ئەم ڕێنماییە هەژمار ئەکرێن.

ماددەی (٨٩):

پێویستە ئەو کەس و لایەنانەی مۆڵەتی باخچەی منداڵان و قوتابخانە و خوێندگە و کۆمەڵگەی پەروەردەیی و پەیمانگەیان هەیە و پێشتر دەستبەکار بوون، لە ماوەی (٣) سێ مانگدا لە دەرچوونی ئەم ڕێنماییە، لە گشت ڕووەکانەوە جگە لە ڕووی تەلارسازی کە بە چەند ماددەیەك لەم ڕێنماییە ڕێکخراوە، خۆیان لەگەڵ حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە بگونجێنن.

ماددەی (٩٠):

بە درەچوونی ئەم ڕێنماییە، ڕێنمایی قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکانی ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠١٦) هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی (٩١):

ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وقائع کردستان) جێ بە جێ دەکرێت.

هاوپێچی ژمارە ١

خشتەی سزاکان

لە کاتی سەلماندنی پێشێلکاری و سەرپێچی	سزای دارایی	سزاکانی دیکە
نەبوونی مۆڵەتی فەرمی.	(١٥٠) سەد و پەنجا ملیۆن دینار	- داخستنی ڕاستەوخۆی دامەزراوە. - تۆمارکردنی سکاڵای یاسایی.
گۆڕینی مۆڵکداریەتی دامەزراوە بێ مۆڵەتی فەرمی وەزارەت.	(١٠٠) سەد ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
گواستنەوەی باڵەخانەی دامەزراوە بێ مۆڵەتی فەرمی وەزارەت.	(١٠٠) سەد ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
یەکێك لە بەڵگە و نووسراوەکان کە لە کاتی داواکردنی مۆڵەت پێشکەش کراون، ساختە دەرچوون یاخود بنەمایان نییە.	(١٠٠) سەد ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت. - تۆمارکردنی سکاڵای یاسایی.
مۆڵەت بێ بوونی مەرجی پێویست و بەڵگە و پێداویستی پێویست دراوە.	(١٠٠) سەد ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
ئاستی نزمی ئەکادیمی (٣) سێ ساڵ لەسەر یەك (لە خوار ئاستی مامناوەند).	(٨٠) هەشتا ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
کاتێك دامەزراوەیەکی نێودەوڵەتی پاڵپشتی ئاکادیمی لەلایەن ناوەندی سەرەکی جیهانی لەدەست داوە.	(٥٠) پەنجا ملیۆن دینار	- هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
بەسەرچوونی مۆڵەت، بێ پێشکەش کردنی داوا بۆ نوێکردنەوەی مۆڵەت.	(٦٠) شەست ملیۆن دینار	- هۆشدارکردنەوە. - تۆمارکردنی سکاڵای یاسایی.

داوای نوێکردنەوەی مۆڵەت کراوە، بەڵام داواکە درەنگتر پێشکەش کراوە وەك لەو کاتەی وەزارەت بۆی دیاری کردووە.	(٥٠) پەنجا ملیۆن دینار	
نەهێنانی بەڵگەی ئەستۆپاکی باجی دەرامەت هەرچەندە وەزارەت بە فەرمی داوای کردووە.	(٥٠) پەنجا ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - دەبێت باجەکان لە ماوەی (٣) سێ مانگ بدرێن، ئەگەر نەدران پرۆسەی هەڵدەوەشاندنەوەی مۆڵەت دەست پێ دەکات.
کاتێك دامەزراوەکە پێشێلکاری و سەرپێچ دیار و دووبارە کردووە و، پاش ئاگادارکردنەوەی چەند جارەی فەرمی لەلایەن وەزارەتەوە، پێشێلکاریی و کەموکورتیەکانی چاك نەکردووە.	(٥٠) پەنجا ملیۆن دینار	- پرۆسەی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت دەست پێ دەکات.
وەرگرتنی قوتابی/خوێندکاری زیاتر وەك لەوەی لە کاتی پێشکەشکردنی مۆڵەت هاتووە، بێ ڕەزامەندی وەزارەت.	بە پێی بڕێك کە وەزارەت بڕیاری لەسەر دەدات.	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
کاتێك ڕێژەی کادیری هەمیشەیی لەژێر (٥٠٪) پەنجا لە سەدە.	(٧٠) حەفتا ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - پرۆسەی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت دەست پێ دەکات. - گرتنەبەری چاکسازی.
کاتێك ڕێژەی کادیری هەمیشەیی (٥٠ تا ٧٠ ٪) پەنجا تا حەفتا لە سەدە.	(٥٠) پەنجا ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
کاتێك ڕێژەی کادیری هەمیشەیی سەرو حەفتا بەڵام ژێر هەشتا لە سەدە.	(٣٠) سی ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.

دانەمەزراندنی میلاك بە پێی ڕێنمایی.	(٢٠) بیست ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
نەدانی مووچە لە ڕێی بانکەوە.	(١٠) دە ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی. - سزاکان زیاد دەکرێن لە ئەگەری نەکردنی چاکسازی.
وەرنەگەرتنی کرێی قوتابی لە ڕێی بانکەوە.	(١٠) دە ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
وەرگرتنی پارەی زیادە لە قوتابی و خوێندکار، وەك لەوەی لە ماددەی کرێی ساڵانەی خوێندن هاتووە.	(٢٠) بیست ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
ژمارەی منداڵ/قوتابی/خوێندکار لە پۆلدا لەوە زیاترە کە لە ڕێنماییەکە هاتووە.	(١٠) دە ملیۆن دینار، ئەگەر یەك تا پێنج قوتابی زیاتر وەرگیرابوون وەك لەوەی لە ڕێنماییەکان هاتووە. (٢٠) بیست ملیۆن دینار، ئەگەر شەش قوتابی یان زیاتر وەرگیرابوون وەك لەوەی لە ڕێنماییەکان هاتووە.	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
ڕووبەر و پێداویستیەکان و مواصەفاتی تەلاری دامەزراوەکە هاوتا نییە لەگەڵ ئەوەی بە وەزارەت ڕاگەیێنراوە.	(٣٠) سی ملیۆن دینار	- هۆشداری فەرمی. - گرتنەبەری چاکسازی.
ڕووبەری ژووری باخچەی منداڵان بۆ هەر منداڵێك لەوە کەمترە وەك لەوەی لە ڕێنماییەکە هاتووە.	(٢٠) بیست ملیۆن دینار	هۆشداری فەرمی. گرتنەبەری چاکسازی.

ڕووبەری پۆل بۆ هەر قوتابییەك/خوێندكارێك لەوە كەمترە وەك لەوەی لە ڕێنماییەكە هاتووە.	(٢٠) بیست ملیۆن دینار	هۆشداری فەرمی. گرتنەبەری چاكسازی.
دامەزراوە كارە كارگێڕییەكانی (وەك تۆمارەكان و لیژنەكان و هتد) بە پێی ڕێنماییەكان نییە.	(١٠) دە ملیۆن دینار	هۆشداری فەرمی. گرتنەبەری چاكسازی.
سیستەمی ئاگركوژێنەوە كۆنترۆڵی ساڵانەی بۆ نەكراوە.	(١٠) دە ملیۆن دینار	هۆشداری فەرمی. گرتنەبەری چاكسازی.
كاتێك دامەزراوەكە دەست ناكات بە كار و بەڕێوبردنی خوێندن لەو كاتەی لە مۆڵەتەكەدا بۆی تەرخانكراوە.		هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت.
ئەو سەرپێچییانەی لەم خشتەیەدا ناویان نەهاتووە، بە پێی هەڵسەنگاندنی وەزارەت سزایان بۆ دادەنرێت.		بژاردەكان: - هۆشداری - سزای دارایی - سزای فەرمی - هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەت

هاوپێچی ژمارە ٢

هاوپێچی تەلارسازی

مـــەرج و پێکهــاتەکـــانی تەلاری بـاخچەی منداڵان

لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە، لە کاتی بەکرێ گرتنی تەلار.

لە کاتی بەکرێگرتنی تەلار بۆ باخچەی منداڵان پێویستە مەرج و پێکهاتەی باخچەی منداڵان لەگەڵ مەرجەکانی بەشی تەلاری ئەم ڕێنماییە بگونجێت و بە پێی ئەم خاڵانەی خوارەوە بێت:

یەکەم: پێویستە داواکاری مۆڵەت نەخشەی زەوییەکە و نەخشەی تەلارەکە پێشکەش بە وەزارەت بکات و، دەبێت نەخشەکە گشت پێکهاتەکانی ناو تەلارەکە و زەوییەکەی تێدا دیاری کرابێت.

دووەم: پێویستە ڕووبەری گشت پێکهاتەکانی تەلارەکە بە پێی خشتەی باخچەی منداڵانی هاوپێچ بێت، و لەگەڵ مەرجەکانی بەشی (تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پاشکۆکانیان) ئەم ڕێنماییە بگونجێت.

سێیەم: پێویستە تەلارەکە بە لایەنی کەم (١٠٠) سەد مەتر لە شوێنە مەترسیدارەکانی وەك (هێڵی کارەبای پاڵەپەستۆی بەرز، تاوەری گەیاندن، بەنزینخانە) دوور بێت.

چوارەم: پێویستە ڕووبەری زەوی باخچەی منداڵان لە (٤٠٠) چوار سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت، و تەلاری باخچە لە (٣٠٠) سێ سەد مەتەر دووجا کەمتر نەبێت.

پێنجەم: پێویستە پێکهاتە و ڕووبەرەکانی باخچەی منداڵان بە پێی ئەم خشتەیەی خوارەوە بێت:

١- پۆلەکان (ژوورەکان) لە (٢٠) بیست مەتر دووجا کەمتر نەبن.
٢- هەر منداڵێك (١،٥) یەك مەتر و نیو دووجای لە ناو پۆل بەرکەوێت.
٣- دەکرێت باخچەی منداڵان یەك پۆلی هەبێت یان زیاتر.
٤- دەبێت هەر پۆلێك پەنجەرەی هەبێت بە ڕووبەری بە لایەنی کەم (٣) سێ مەتر دووجا.
٥- دەبێت بەرزی ناو پۆل لە دوو سەد و هەشتا (٢٨٠) سم کەمتر نەبێت.
٦- ژووری نانخواردنی منداڵان/ کافیتێریا لە (٢٠) بیست مەتر دووجا کەمتر نەبێت.
٧- بۆ هەر (٢٠) بیست منداڵێك توالێتێك هەبێت و دەبێت پەنجەرە یاخود هەواکێش (ساحیبە) لە بەشی توالێتەکان هەبێت.
٨- سەوزایی/گۆڕەپانی یاری لە (٣٠) سی مەتر دووجا کەمتر نەبێت.
٩- کامیرای چاودێری هەبێت.
١٠- ئاگرکوژێنەرەوە هەبێت.

١١- دەرگاكان سەلامەت كرابن بۆ ئەوەی مەترسی لەسەر دەست و پەنجەی منداڵ دروست نەكات.

١٢- ئینتەرنێتی لە دوو مێگابات كەمتر نەبێت.

١٣- بەڕێوەبەر و مامۆستاكان و كارمەندانی دیكە ژووریان هەبێت. هەروەها تەوالێت.

١٤- دەبێت محەجەرەی قادرمەكان لە (١٠٠) سەد سم نزمتر نەبن.

١٥- دەبێت باخچەی منداڵان چارسەری گشت شت و شوێنێكی تەلارەكەی كردبێت كە ئەگەری دروستكردنی مەترسی لەسەر منداڵ هەبێت.

هاوپێچی ژمارە ٣
هاوپێچی تەلارسازی
مـــەرج و پێکهــاتەکـــانی تەلاری بــاخچەی منداڵان
لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە لە کاتی دروستکردنی تەلاری نوێ.

لە کاتی دروستکردنی تەلاری تازە بۆ باخچەی منداڵان پێویستە مەرج و پێکهاتەی باخچەی منداڵان لەگەڵ مەرجەکانی بەشی تەلاری ئەم ڕێنماییە بگونجێت و بە پێی ئەم خاڵانەی خوارەوە بێت:

یەکەم: پێویستە داواکاری مۆڵەت نەخشەی زەوییەکە و نەخشەی تەلارەکە پێشکەش بە وەزارەت بکات و، دەبێت نەخشەکە پێکهاتەکانی ناو تەلارەکە و زەوییەکەی تێدا دیاری کرابێت.

دووەم: پێویستە ڕووبەری گشت پێکهاتەکانی تەلارەکە بە پێی خشتەی باخچەی منداڵانی هاوپێچ بێت، و لەگەڵ مەرجەکانی بەشی (تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پاشکۆکانیان) ئەم ڕێنماییە بگونجێت.

سێیەم: پێویستە ڕەچاوی منداڵی خاون پێداویستی تایبەتەکان بکرێت (بۆ نمونە دابینکردنی ڕەمپــە، توالێتی گونجاو، و هتد).

چوارەم:
١- پێویستە تەلارەکە بە لایەنی کەم (١٠٠) سەد مەتر لە شوێنە مەترسیدارەکانی وەك (هێڵی کارەبای پاڵەپەستۆی بەرز، تاوەری گەیاندن، بەنزینخانە) دوور بێت.
٢- لە کاتی دروستکردنی تەلاری تازە، پێویستە دیوارەکانی ناوەوە و سەقفی ناوەوەی تەلار بە سەندەویچ پانێل نەبێت، لەبەر مەترسی زووئاگرگرتن.

پێنجەم: پێویستە ڕووبەری زەوی باخچەی منداڵان لە (٤٠٠) چوار سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت، و تەلاری باخچە لە (٣٠٠) سێ سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت.

شەشەم:
1 - دەبێت محەجەرەی قادرمەکان لە (١٠٠) سەد سم نزمتر نەبن.
٢- دەبێت باخچەی منداڵان چارسەری گشت شت و شوێنێکی تەلارەکەی کردبێت کە ئەگەری دروستکردنی مەترسی لەسەر منداڵ هەبێت.

حەوتەم: پێویستە پێکهاتەکان و ڕووبەرەکانی تەلارەکە بە پێی ئەم خشتەیەی خوارەوە بێت:

ز	پێکهاتەکان	کەمترین ڕووبەری پێویست
	کۆی گشتی	
١	ژووری بەڕێوەبەر.	(١٢) م٢
٢	ژووری مامۆستایان.	(١٢) م٢
٣	ژووری کۆبونەوە.	(٢٠) م٢
٤	پۆل (ژووری منداڵان): - دەبێت هەر منداڵێك (١،٥) یەك مەتر و نیو دووجای بەرکەوێت. - دەبێت پۆلەکە پەنجەرەی هەبێت، بە لایەنی کەم (٣) سێ مەتر دووجا. - بەرزی ناو پۆل لە (٢٨٠) سم کەمتر نەبێت. - بوونی سەقفی (ثانوي) مەرج نییە. - دەکرێت باخچەی منداڵان یەك پۆلی هەبێت یان زیاتر.	(٢٠) م٢
٥	هۆڵی یاریگای ناوەوە.	(٥٠) م٢
٦	کافتریا + شوێنی نان خواردن + دروستکردنی خواردن	(٣٠) م٢
٧	ژووری خەوتنی منداڵان.	(٢٠) م٢
٨	ژووری تەندروستی.	(٩) م٢
٩	گۆڕەپانی یاری دەرەوە و باخچە (سەوزایی)	(١٠٠) م٢
١٠	یەك توالێت بۆ هەر (٢٠) بیست منداڵێك، و دەبێت پەنجەرە یاخود هەواکێش (ساحیبە) لە بەشی توالێتەکان هەبێت.	
١١	توالێت بۆ مامۆستایانی (پیاوان و ئافرەتان). یەك توالێت بۆ هەر (١٠) دە مامۆستا و کارمەندێك. دەبێت پەنجەرە یاخود هەواکێش (ساحیبە) لەو بەش هەبێت کە توالێتەکانی لێیە (نەک گشت توالێتەکان).	
١٢	ئاگرکوژێنەوەی هەبێت.	
١٣	کامیرای چاودێری هەبێت.	
١٤	سەرچاوەی ئاوی یەدەکی هەبێت، و ئاوخواردنەوەی پاك هەبێت.	
١٥	ئامێری سارد وگەرم کەرەوەی ژوورەکانی هەبێت.	
١٦	ئینترنێتی بە لایەنی کەم دوو مێگابایتی هەبێت.	
١٧	زیاتر لە یەك دەرگای فریاکەوتنی هەبێت.	
١٨	ناو دەرگاکان سەلامەت بکرێن بۆ ئەوەی مەترسی لەسەر دەست و پەنجەی منداڵ نەبێت.	
١٩	دەبێت تەلاری باخچە شورای (سیاجی) هەبێت، بۆ نمونە دەکرێت شورا بە بەرد/بلۆك یاخود بە مەحەجەرە یاخود بە پەرژین یاخود بە شێوازێکی دیکەی گونجاو بکرێت.	

هاوپێچی ژمارە ٤
هاوپێچی تەلارسازی
مـــەرج و پێکهــاتەکــانی تەلاری قوتابخانە و خوێندنگە و کۆمەڵگە و پەیمانگە لە ڕووی بیناسازی و هونەری و پەروەردەییەوە.

لە کاتی بەکرێ گرتنی تەلار یان دروستکردنی تەلاری تازە بۆ قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە پێویستە مەرج و پێکهاتەی تەلارەکە لەگەڵ مەرجەکانی بەشی تەلاری ئەم ڕێنماییە بگونجێت و بە پێی ئەم خاڵانەی خوارەوە بێت.

یەکەم: پێویستە داواکاری مۆڵەت نەخشەی تەلارەکە یان زەویەکە پێشکەش بە وەزارەت بکات و، دەبێت نەخشەکە پێکهاتەکانی ناو تەلارەکە و زەوییەکەی تێدا دیاری کرابێت.

دووەم:

١- پێویستە تەلاری قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە گشت مەرجە فەرمیەکانی بیناسازی تێدا بێت و لەگەڵ مەرجەکانی بەشی (تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە ناحکومیەکان و پاشکۆکانیان) ئەم ڕێنماییە بگونجێت.

٢- ئەگەر گومانی مەترسی سەلامەتی لە تەلارەکە کرا، دەبێت داواکاری مۆڵەت نوسراوێکی پەسەندکراو لە لایەنێکی پەیوەندیداری حکومی بێنێت کە مەترسی لە سەلامەتی تەلارەکە نییە.

سێیەم: پێویستە ڕەچاوی قوتابی و خوێندکاری خاوەن پێداویستییە تایبەتەکان بکرێت (بۆ نمونە دابینکردنی ڕەمپـە، توالێتی گونجاو، و هتد).

چوارەم:

١- پێویستە تەلارەکە بە لایەنی کەم (١٠٠) سەد مەتر لە شوێنە مەترسیدارەکانی وەك (هێڵی کارەبای پاڵەپەستۆی بەرز، تاوەری گەیاندن) دوور بێت.

٢- لە کاتی دروستکردنی تەلاری نوێ، پێویستە دیوارەکانی ناوەوە و سەقفی ناوەوەی تەلار بە سەندەویچ پانێل نەبێت، لەبەر مەترسی زووئاگرگرتن.

پێنجەم:

١- پێویستە ڕووبەری زەوی هەر یەك لە قوتابخانەی بنەڕەتی و ئامادەیی ئەکادیمی و پیشەیی و پەیمانگە لە (٢٠٠٠) دوو هەزار مەتر دووجا کەمتر نەبێت، و ڕووبەری بینا لە کۆی نهۆمەکان لە (١٥٠٠) هەزار و پێنج سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت، بە

ڕەچاوکردنی خاڵی چوارەمی ئەم بەندە.

٢- پێویستە ڕووبەری زەوی قوتابخانەی بنەڕەتی و خوێندنگە پێکەوە لە (٣٠٠٠) سێ هەزار مەتر دووجا کەمتر نەبێت، و ڕووبەری بینا لە کۆی نهۆمەکان لە (٢٢٠٠) دوو هەزار و دوو سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت.

٣- پێویستە ڕووبەری زەوی کۆمەڵگە لە (٤٠٠٠) چوار هەزار مەتر دووجا کەمتر نەبێت، و ڕووبەری بینا لە کۆی نهۆمەکان لە (٢٥٠٠) دوو هەزار و پێنج سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت.

٤- دەکرێت پەیمانگە لە تەلارێکی چەند نهۆمی بێت و ڕووبەری نهۆمەکان پێکەوە لە (١٥٠٠) هەزار و پێنج سەد مەتر دووجا کەمتر نەبێت.

شەشەم:
١- دەبێت محەجەرەی قادرمەکان لە (١٠٠) سەد سم نزمتر نەبن.
٢- دەبێت قوتابخانە و خوێندنگە و پەیمانگە چارسەری ئەو شت و شوێنانەی تەلارەکەی کردبێت کە مەترسی لەسەر قوتابی و خوێندکار دروست دەکات.
٣- ئەگەر تەلاری قوتابخانە/خوێندنگە/پەیمانگە لە دوو نهۆم زیاتر بوو، دەبێت نهۆمبڕ (مصعد) هەبێت و کار بکات.
٤- ئەگەر تەلارەکە ژێرزەمینی هەبێت، نابێت بۆ پۆل بە کار بێت. بەڵکو دەکرێت بۆ تاقیگە و هۆڵی تاقییکردنەوە و ژووری هونەر و شتی دیکە بەکار بێت بە مەرجێك شوێنەکان پەنجەرەیان تێدا بێت.
٥- ئەگەر گشت بەشەکانی تەلارێکی نوێ هێشتا تەواو نەبوبێت، بەڵام لە لایەن دام و دەزگا پەیوەندیدارەکان ڕێپێدراوە بۆ بە کارهێنانی بەشێکی تەلارەکە، دەکرێت ئەو بەشانەی تەلارەکە بەکار بێت بۆ کاری پەروەردە و خوێندن.

حەوتەم: پێویستە پێکهاتەکان و ڕووبەرەکانی تەلارەکە بە پێی ئەم خشتەیەی خوارەوە بێت:

ز	پێکهاتەکان	کەمترین ڕووبەری پێویست
١	پۆل: - درێژی پۆل لە (٧) حەوت مەتر کەمتر نەبێت، و پانی پۆل لە (٥) پێنج مەتر کەمتر نەبێت. - هەر قوتابییەك لە پۆلەکە (١.٥) یەك مەتر و نیو دووجای بەرکەوێت. - گشت پۆلێك پەنجەرەی هەبێت کە لە (٣) سێ مەتر دووجا کەمتر نەبێت. - بەرزی سەقفی پۆل لە زەوی پۆلەکەوە، لە (٢٨٠) سم کەمتر نەبێت. - بوونی سەقفی (ثانوي) مەرج نییە.	(٣٥) م٢، بە ڕەچاوکردنی پانی و درێژی پۆل و گشت مەرجەکانی دیکەی ئەو ڕوونکردنەوانەی لە دەستە ڕاستی ئەم خشتەیە هاتووە.

٢	هۆڵی فێرکردنی پیشەیی لە (٥٠) پەنجا مەتر دووجا کەمتر نەبێت.	(٥٠) م٢ بەهەمان مەرجەکانی تری پۆل.
٣	ژمارەی ژووری پۆل: - تەلاری قوتابخانەی بنەڕەتی لە (٦) شەش ژووری خوێندنی کەمتر نەبێت. - تەلاری ئامادەیی ئەکادیمی لە (٣) سێ ژووری خوێندنی کەمتر نەبێت. - تەلاری ئامادەیی پیشەیی لە (٣) سێ ژووری خوێندنی کەمتر نەبێت. - تەلاری پەیمانگە لە (٥) پێنج ژووری خوێندنی کەمتر نەبێت.	
٤	تاقیگەی زانست.	(٣٥) م٢
٥	تاقیگەی کۆمپیوتەر.	(٣٥) م٢
٦	تاقیگەی کیمیا بۆ خوێندنگە.	(٣٥) م٢
٧	تاقیگەی فیزیا بۆ خوێندنگە.	(٣٥) م٢
٨	تاقیگەی زیندەزانی بۆ خوێندنگە.	(٣٥) م٢
٩	ژووری هونەری.	(٣٥) م٢
١٠	کتێبخانە.	(٣٥) م٢
١١	هۆڵی بۆنەکان.	(١٠٠) م٢
١٢	کافتریا و فرۆشگا.	(٦٠) م٢
١٣	دوو کۆمەڵ توالێت بۆ کوڕان و کچان بە جیا بە پێوانەی ١ توالێت بۆ هەر (٢٥) بیست و پێنج قوتابییەك/خوێندکارێك، بە ڕەچاوکردنی قوتابی/خوێندکاری خاوەن پێداویستە تایبەت. دەبێت پەنجەرە یاخود هەواکێش (ساحیبە) لەو بەشە هەبێت کە توالێتەکانی لێیە (نەك لە گشت توالێتەکان).	(١) م٢
پێکهاتــە کارگێریەکان		
ز	پێکهاتەکان	رووبەری پێویست
١	ژووری بـەڕێوەبەر.	(١٢) م٢
٢	ژووری یاریدەدەری بەڕێوەبەر.	(١٢) م٢
٣	ژووری مـامۆستایان.	(٢٠) م٢
٤	ژووری ڕێنمایکاری پەروەردەیی.	(١٢) م٢
٥	ژووری کۆبونەوە.	(٢٠) م٢
٦	ژووری فریاگوزاری تەندروستی.	(٦) م٢

٧	ژووری نووسەر.	(٩) م٢
٨	ژووری ژمێریاری.	(٩) م٢
٩	ژووری خزمەتگوزار.	(٩) م٢
١٠	تواليێت بۆ مامۆستایانی (پیاوان ئافرەتان) بە جیا. یەك تواليێت بۆ هەر (١٠) دە مامۆستایەك.	(١) م٢

شوێنـــە گشتییەکان

ز	پێکهاتەکان	کەمترین رووبەری پێویست
١	گۆڕەپانی وەرزشی.	(٢٠٠) م٢
٢	ســەوزایی.	(٢٠٠) م٢
٣	گۆڕەپانێك کە خۆڵ و چێمەن نەبێت.	(٢٠٠) م٢
٤	کامیرای چاودێری.	
٥	ئاگرکوژێنەوە.	
٦	بڵنگۆ/جەرەسی هەبێت.	
٧	سەرچاوەی ئاوی یەدەکی هەبێت، و ئاوخواردنەوەی پاك هەبێت.	
٨	ساردکەرەوە و گەرمکەرەوە بۆ هەموو پۆلەکان.	
٩	ئینترنێتی بەلایەنی کەم دوو مێگابایتی هەبێت.	
١٠	زیاتر لە یەك دەرگاری فریاکەوتنی هەبێت.	
١١	ناو دەرگاکان سەلامەت بکرێن بۆ ئەوەی مەترسی لەسەر دەست و پەنجەی قوتابی و خوێندکار نەبێت.	
١٢	دەبێت تەلاری قوتابخانە و پەیمانگە شورای (سیاجی) هەبێت، بۆ نمونە دەکرێت شورا بە بەرد/بلۆك یاخود بە مەحەجەرە یاخود بە پەرژین یاخود بە شێوازێکی دیکەی گونجاو بکرێت.	

هاوپێچی ژمارە ٥

بەشەکانی ئامادەیی پیشەیی

ئامادەیی پیشەسازی	١-بەشی ئەلکترۆن.	چاکردنەوەی ئامێرە ئەلکترۆنییەکان، گەیاندن، کۆمپیوتە موبایل، کامیرای چاودێری، و هتد
	٢-بەشی کانزاکان.	هەموو جۆرەکانی لکاندن و هتد.
	٣-بەشی ئۆتۆمبیل.	چاککردنی ئۆتۆمبێل، دیزڵ، بەنزین، و هتد.
	٤-بەشی میکانیك	ئامێرەکان، دروستکردنی قاڵب و پێکهێنانی کانزاکان، و هـ
	٥-بەشی دارتاشی	دیزاین و دیکۆر، کەل و پەلی ناوماڵ و نوسینگە، و هتد.
	٦-بەشی بیناسازی	بیناسازی، هێڵکاری کارەبایی، وزەی جێگرەوە، وزەی خۆر، هەواسازی، بەرزکەرەوە، دەرگای ئەلکترۆنی، ئاوەڕۆ،
ئامادەیی کشتوکاڵ	١-بەشی بەرهەمی رووەك. ٢-بەشی بەرهەمی ئاژەڵ. ٣-بەشی ئامێرە کشتوکاڵییەکان. ٤-بەشی ئاژەڵ دروستی (ڤیترنەری)	

	٥-بەشی دروست کردنی خۆراك و قوتوبەندی.	
ئامادەیی بازرگانی	١-بەشی ژمێریاری. ٢-بەشی کارگێڕی. ٣-بەشی زانستی بانك و ئەنتەرنێت. ٤-بەشی سکرتاریەت. ٥-بەشی گەشت و گوزار. ٦-بەشی بە بازاڕکردن.	
ئامادەیی ڕاگەیاندن	١-بەشی پەیامنێری و پێشکەشکاری. ٢-بەشی فۆتۆگرافی. ٣-بەشی ڕێکلام. ٤-بەشی چاپکردن. ٥-بەشی بەرهەمهێنان.	

ئامادەیی کۆمپیوتەر	١-بەشی دیزاینی ماڵپەڕ. ٢-بەشی پرۆگرامسازی. بەشی نێت وۆرك.	
ئامادەیی جوانکاری	١-بەشی ئارایشگا و قژبڕین. ٢-بەشی مکیاژ.	